J. Harmsen

DE WEG NAAR EEN NIEUWE WERELD

Beknopt overzicht van de doelstellingen van het communisme

UITGEVERIJ PEGASUS · AMSTERDAM 1947

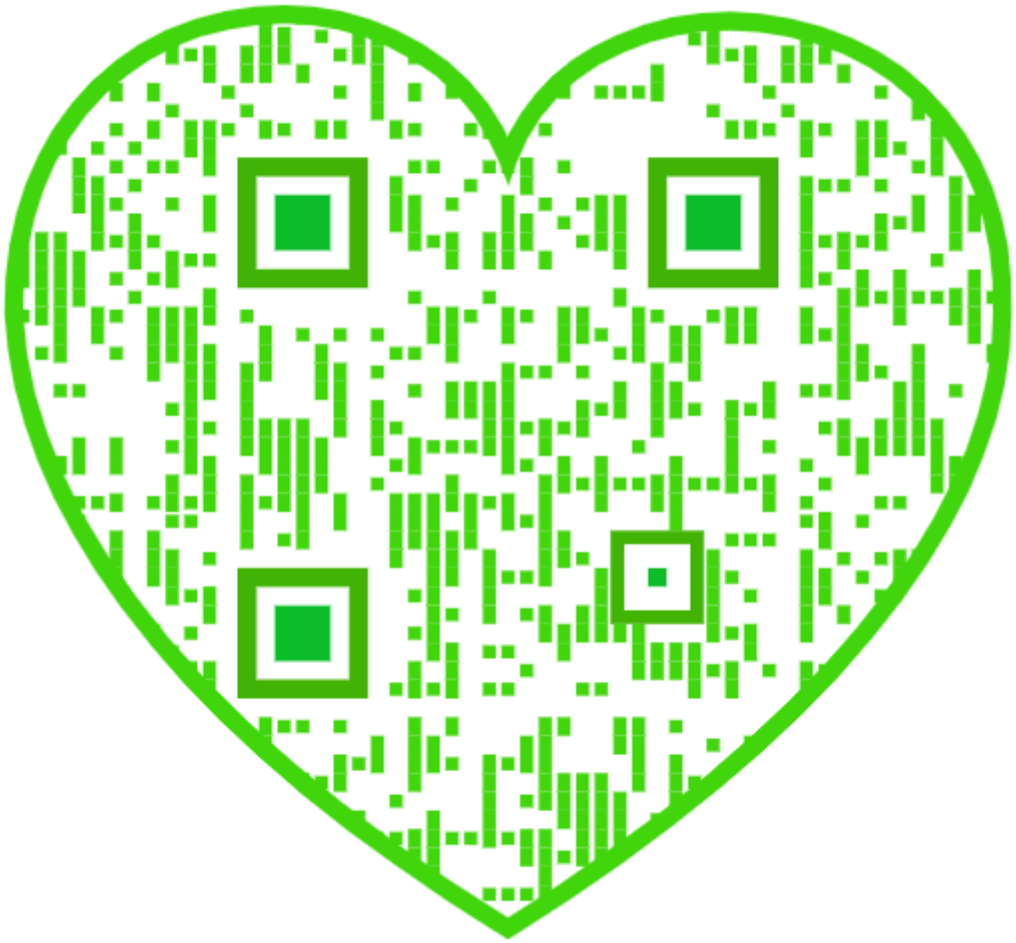

DE WEG NAAR EEN NIEUWE WERELD

J. HARMSEN

DE WEG NAAR EEN NIEUWE WERELD

Beknopt overzicht van de doelstellingen
van het communisme

UITGEVERIJ „PEGASUS" - AMSTERDAM 1947

INHOUDSOPGAVE

		Blz.
VOORWOORD		7
INLEIDING:	De ontwikkeling van de Maatschappij	9
HOOFDSTUK I:	De kapitalistische maatschappij	14
1.	Hoe ontstonden kapitalisten en arbeiders?	14
2.	De kapitalistische uitbuiting	17
3.	Het privaatbezit, de grondslag van de kapitalistische maatschappij	21
4.	Jacht naar winst en de steeds toenemende uitbuiting	22
5.	De werkloosheid, een onvermijdelijk verschijnsel van het kapitalisme	25
6.	De ruïnering van het kleinbedrijf	26
7.	De anarchie van de kapitalische productie en de crisis	27
8.	De voornaamste tegenstelling in het kapitalisme	30
9.	De onvermijdelijke ineenstorting van het kapitalisme	31
10.	Het Imperialisme, het hoogste stadium van het kapitalisme	32
11.	De ontwikkeling van de kapitalistische monopolies	33
12.	De almacht van het bankkapitaal	35
13.	De slavernij van de koloniale volkeren	36
14.	De imperialistische oorlogen	38
15.	De algemene crisis in het Imperialistische Kapitalisme	39
16.	Het Fascisme, een instrument tegen de arbeidersklasse	41
17.	Het Imperialisme: het stervend kapitalisme	42
18.	Het Imperialisme: het voorspel van het Socialisme	44
HOOFDSTUK II:	De Socialistische en de Communistische Maatschappij	46
1.	Het ontstaan van de Sowjet-Unie	46
2.	Het gemeenschappelijk bezit is de grondslag van het Socialisme	51
3.	De economie in een socialistische maatschappij is een planmatige economie	53

Blz.

4. In een socialistische maatschappij heerst vrijheid voor alle werkers 56
5. Een voorbeeld van een socialistische grondwet . . . 58
6. Dertig jaar socialistische economie in de Sowjet-Unie 64
7. Communisme, het doel 70

HOOFDSTUK III: De politieke strijd van de arbeidersklasse 76
1. Historische inleiding 76
2. De politieke partij van de arbeidersklasse 81
3. Het vraagstuk van de democratie 87
4. Burgerlijke stromingen 94
5. Het boerenvraagstuk 105
6. Het Nationale en Koloniale Vraagstuk 110
7. De strijd van heden 116
Opgave van gebruikte literatuur 122

VOORWOORD

Het is ongeveer een eeuw geleden, dat het „Communistisch Manifest" van de grondleggers van het Communisme, Karl Marx en Friedrich Engels, verscheen, beginnende met de woorden: „Een spook waart rond in Europa — het spook van het Communisme".

Het Communisme is inmiddels tot het volle leven ontwaakt, het staat midden in de belangstelling der mensen, nu het een aantal overwinningen heeft behaald, waartoe het stervend kapitalisme niet meer in staat was. Het tsaristische Rusland, vervallen en verslagen, is in korte tijd opgebouwd, dank zij het Communisme, tot een staat, die volslagen onberoerd bleef door de grote crisis van de dertiger jaren, èn die in staat bleek te zijn om het fascistische monster de tanden uit te trekken en neer te slaan. Het is dan ook volkomen terecht, dat de belangstelling voor het Communisme heden ten dage groter is dan ooit te voren.

Dit boekje wil een inleiding zijn tot de grondslagen van het marxisme.

INLEIDING

De ontwikkeling van de maatschappij.

Het bestuderen van de maatschappelijke ontwikkeling geeft ons het inzicht, op welke wetten die ontwikkeling in het algemeen en de ontwikkeling van de kapitalistische maatschappij in het bijzonder, berust.

De verschillende productiewijzen.

De beslissende kracht in de ontwikkeling van de maatschappij is de wijze, waarop de mensen de noodzakelijke levensbenodigdheden verkrijgen, dat wil zeggen de productiewijze van de materiële goederen.

Om deze te produceren zijn productiewerktuigen nodig, die tezamen met de mensen, die deze hanteren, de productiekrachten vormen van de maatschappij.

De mens produceert niet afgezonderd van andere mensen, maar in gemeenschap met anderen, als lid van de maatschappij. De mensen staan dus tot elkaar in een bepaalde verhouding in het productie-proces, de productie-verhouding. Productie-kracht en productie-verhouding vormen tezamen de productiewijze.

Een bijzonder kenmerk van de productie is, dat zij zich steeds verandert en ontwikkelt. De productiekrachten veranderen en daardoor de gehele productiewijze: het gehele maatschappelijke stelsel neemt in de historie steeds andere, nieuwe vormen aan.

De geschiedenis kent vijf fundamentele typen van productieverhoudingen:

a. de primitieve gemeenschap (het oer-communisme);
b. de slavenhouders-maatschappij;
c. de feodale maatschappij;
d. de kapitalistische maatschappij;
e. de socialistische maatschappij.

Oer-communisme.

In de oertijd leefden de mensen uiterst primitief. Hun voedsel bestond hoofdzakelijk uit vruchten en planten, die de natuur hun schonk. Maar de ontdekkingen van deze mensen veranderden hun leven. Zij maakten stokken en stenen geschikt voor allerhande gebruik. Zij maakten wapenen, pijl en boog, waardoor zij op dieren konden jagen en vissen konden vangen. Hun grootste uitvinding was wel het maken van het vuur.

In de strijd tegen de natuur waren deze mensen zwak. Gemeenschappelijk moesten zij zich te weer stellen, gemeenschappelijk moesten zij alles doen. Het oer-communisme was een noodzakelijkheid.

Een verdeling van de arbeid bestond alleen tussen mannen (jacht) en vrouwen (huiswerk). Ieder maakte zijn eigen kleding, zijn eigen werktuigen. Gemeenschappelijk gemaakte dingen, huizen, tuinen, boten, bleven gemeenschappelijk bezit.

Het temmen van dieren leidt tot veeteelt en dit betekent het begin van het verval van het oer-communistisch tijdvak. De stammen vielen uiteen in herdersvolken en in stammen zonder kudden. De eerste grote deling van de arbeid voltrok zich. Deze gaf de grondslag voor een productenruil: melk, vlees, huiden, wol.

In deze tijd werd de landbouw noodzakelijk door behoefte aan veevoeder. Het uit grassen gekweekte graan werd later ook een geschikt voedsel voor de mens.

Het ontwikkelen van veeteelt en landbouw deed ten slotte het handwerk ontstaan.

Slaven-maatschappij.

Door de verhoging der productie ontstond enerzijds een overschot aan producten, anderzijds de behoefte om het aantal arbeidskrachten te vergroten. De in de oorlog gemaakte krijgsgevangenen dienden daartoe; zij werden in slaven veranderd.

Op deze wijze ontstond uit de eerste maatschappelijke deling van de arbeid de eerste splitsing van de maatschappij in twee klassen: heren en slaven, uitbuiters en uitgebuitenen. Tevens ontstond de staat om de klassemaatschappij in stand te houden, zo nodig met geweld.

Bij de verdere ontwikkeling neemt het gebruik van werktuigen toe. Daardoor immers wordt de productiviteit van de arbeid vergroot. De ploeg wordt verder verbeterd. Het ijzeren tijdperk doet zijn intrede.

Het handwerk neemt een steeds belangrijker plaats in en het wordt steeds meer door afzonderlijke mensen uitgeoefend. Hierdoor ontstaat de tweede grote deling van de arbeid: de scheiding tussen landbouw en handwerk. De productie voor de ruil, de warenproductie, neemt steeds toe.

Daardoor ontstaan de handel en de klasse der kooplieden. Naast vrijen en slaven ontstaan armen en rijken. Een nieuwe klassesplitsing gaat zich voltrekken, waarmee gepaard gaat het in particulier eigendom overgaan van de grond.

Het feodalisme.

Na het verval van het Romeinse Rijk verdeelden de veroveraars het land onder koningen en hun gevolg. De boeren op hun kleine erven waren gedwongen zich onder bescherming van een feodaal-heer te stellen. De horigheid der boeren was begonnen. In de loop der jaren nam de uitbuiting van deze boeren, vooral door de oorlogen, steeds toe.

Tegelijkertijd ontstonden de steden, waarin het handwerk wordt uitgeoefend, waar de kooplieden wonen.

Het kapitalisme.

De uit het feodalisme ontstane wijze van goederen voortbrengen is voor ons van het grootste belang. Het is het Kapitalisme, gegroeid uit de in de steden snel toegenomen industrie. Deze ondergroef op revolutionnaire wijze de oude maatschappij; zij maakte de handwerkers en de thuiswerkers brodeloos, zij trok tal van arbeidskrachten van het land naar de steeds groter wordende steden. Toen op den duur de oude feodale staat met zijn koning en zijn adel, met zijn door het grootgrondbezit sterk uiteengevallen gezag, met zijn geringe verkeersmiddelen en zijn grote belemmeringen voor de handel, door het ontbreken van voldoende „vrije" arbeidskrachten, door allerlei plaatselijke belastingen, plaatselijke munten, maten en gewichten, een te eng keurslijf bleek te zijn voor de nieuw ontstane klasse van kapitalisten, toen aarzelden dezen geen moment. In een reeks bloedige revoluties wist deze burgerlijke klasse de staatsmacht te veroveren, in Nederland door de tachtigjarige oorlog, in Engeland tijdens Cromwell in de 17e eeuw en daarna in Frankrijk op zeer grondige wijze, tijdens de grote revolutie van 1789. De burgerlijke staat, steunende op de kapitalistische wijze van produceren,

had zijn intrede in de geschiedenis gedaan. Het kapitalisme ontwikkelde zich met zulk een vaart, dat de vroegere productie-wijzen elders op aarde geheel in de schaduw werden gesteld. De invloedssfeer van het kapitalisme drong door de koloniale veroveringen door in de gehele wereld.

Het kapitalisme was de heersende productiewijze geworden; de kapitaal-bezitters de machtigen der aarde.

Het Socialisme.

Maar in Rusland heeft de October-revolutie in het jaar 1917 de macht van de kapitalisten ten val gebracht. De proletarische revolutie ontnam de bezitters fabrieken, verkeersmiddelen, banken, landerijen, en gaf deze in bezit aan het werkende Russische volk, aan de arbeiders, aan de boeren. Het proletariaat werd daar de meester van het gehele land, het werkt aan de opbouw van het socialisme, voor de verbetering van zijn maatschappelijke toestand, voor de verheffing van zijn culturele niveau.

De October-revolutie heeft een nieuwe wereld in het leven geroepen, waarbij op de basis van gemeenschappelijk bezit van productiemiddelen voor de gemeenschap der werkers wordt geproduceerd. Daardoor is de wereldheerschappij van het kapitalisme doorbroken en staan twee geheel en al verschillende systemen tegenover elkaar.

Deze nieuwe tegenstelling tussen Kapitalisme en Socialisme heeft in belangrijkheid alle andere tegenstellingen van de op de aarde voorkomende productiewijzen, verre overtroffen. Wij zullen beide vormen van voortbrengen achtereenvolgens nauwkeurig bestuderen.

HOOFDSTUK I

De kapitalistische maatschappij.

1. Hoe ontstonden kapitalisten en arbeiders?

Een kapitalistisch sprookje.

In de kapitalistische maatschappij behoren alle belangrijke productiemiddelen, werkplaatsen, fabrieken, mijnen, verkeersmiddelen, banken, aan de kapitalisten. De arbeiders moeten zich verhuren aan die kapitalisten, zij moeten hun arbeidskracht aan hen verkopen voor het noodzakelijke levensonderhoud van henzelf en hun gezin.

Waarom behoort de ene mens in de kapitalistische maatschappij tot de bevoorrechte groep der uitbuiters en de andere niet?

De kapitalisten en hun pennelikkers vertellen het volgende sprookje: „Heel lang geleden waren er enerzijds vlijtige en intelligente en vooral spaarzame mensen en anderzijds waren er luie, pretmakende mensen. Zo kwam het dat de eersten rijkdom vergaarden, terwijl de anderen tenslotte niets anders te verkopen hadden dan hun eigen huid".

De werkelijkheid is heel anders. De wijze, waarop de kapitalisten hun oorspronkelijke rijkdom vergaarden, was allesbehalve idyllisch. De kooplieden, die een werkplaats of fabriek wilden inrichten om de door hen gekochte producten verder te verwerken, hadden, behalve geld, productiemiddelen en levensmiddelen, ook vrije arbeiders nodig om bij hen in dienst te

treden. Vrij, in de betekenis, dat zij niet bij de productiemiddelen behoorden, zoals slaven en lijfeigenen bij de grond, maar ook vrij, in de betekenis van „vrij van bezit", zonder bezit. De ontwikkeling van het kapitalisme eist, dat grote mensenmassa's met geweld uit hun bestaan worden gerukt en op de arbeidsmarkt worden geworpen. In de verschillende landen speelt deze ontwikkeling, door Marx de „oorspronkelijke accumulatie" genoemd, zich af in verschillende gedaanten, maar overal is de grondslag er van, de verdrijving van grote groepen boeren van huis en hof, na het verbreken van de feodale banden.

Het kapitalisme is ontstaan uit de feodale maatschappij. De aan de grond gebonden lijfeigene of horige, de tot een gilde behorende handwerksman moest worden vrijgemaakt uit zijn omgeving.

Het ontstaan van de arbeidersklasse.

Het geschiedkundig proces, waarbij de arbeidersklasse ontstaat, schijnt een bevrijding uit de dienstbaarheid en uit de dwang van het gildewezen. Maar in werkelijkheid werden deze pas-bevrijden gedwongen zichzelf te verhuren, nadat zij beroofd waren van al hun middelen van bestaan.

„De geschiedenis van deze onteigening is in de annalen der mensheid opgetekend met bloed en vuur", zegt Marx in het 24e hoofdstuk uit het eerste deel van „Het Kapitaal". In enige tientallen bladzijden licht hij dit met gruwelijke voorbeelden toe, ontleend aan de Engelse geschiedenis.

In de 15e eeuw bestond daar de bevolking uit boeren, die met de bewoners der steden een behoorlijk bestaan hadden: het vrolijke oude Engeland. In de 16e eeuw begonnen de feodale heren de boeren met geweld weg te jagen om het akkerland te veranderen

in weiden voor de schapen. Dit deden zij om de wol te kunnen verkopen aan de zich ontwikkelende lakenindustrie. Zo verjoeg één dame, de Hertogin van Sutherland, in 6 jaar tijds 15.000 mensen van haar land. De dorpen werden verbrand en alle velden werden in weiden veranderd.

Britse soldaten voerden dit uit en kwamen met de verdreven bewoners tot handgemeen. De boeren werden vervangen door 131.000 schapen, verzorgd door 29 families.

Het vogelvrije proletariaat kon niet ineens werk vinden in de opkomende industrie. Het vormde hele scharen van bedelaars, rovers en vagebonden. Daardoor ontstond in de 16e eeuw in heel West-Europa een bloedige wetgeving tegen de landloperij.

De vaders van de tegenwoordige arbeidersklasse werden getuchtigd voor de hun aangedane verandering in paupers. De straffen bestonden in geseling, dwangarbeid, doodstraf.

Tijdens de regering van Hendrik VIII zijn door deze wetten in Engeland 72.000 „dieven" opgehangen. Zo werd door wetten van terreur het verjaagde landvolk geslagen, gepijnigd en gebrandmerkt en tot loonslavernij gedwongen.

Buiten Europa was de jacht naar winst al even gruwelijk. Heel Afrika werd een jachtgebied op negers, die, op elkaar gesmeten, naar Amerika verscheept werden en daar als slaven werden verkocht voor de plantages.

Nog in de vorige eeuw lieten de kapitalisten uit de zuidelijke katoenstaten van de Verenigde Staten van Noord-Amerika de uit Afrika geïmporteerde slaven voor zich dood werken.

En dat gebeurde en gebeurt nog in alle koloniale gebieden van Azië en Afrika. Daarbij zijn hele volke-

ren, zoals de Indianen in Noord-Amerika en de oorspronkelijke bewoners van Nieuw-Zeeland door de blanke overheersers uitgeroeid, om zich zodoende de grond te kunnen toeëigenen, waarop die volkeren leefden.

De oorspronkelijke opeenhoping van de rijkdom der kapitalisten is geschied door het ruïneren en uitroeien van hele volkeren, door het uitplunderen van het boerendom en door de genadeloze uitbuiting van de daarbij ontstane arbeidersklasse.

2. De kapitalistische uitbuiting.

Kapitalisme is warenmaatschappij.

De kapitalistische maatschappij is een klassenmaatschappij. Dat betekent, dat er in die maatschappij klassen of groepen van mensen zijn, die zich de arbeid van andere klassen blijvend kunnen toeëigenen, die deze klassen dus kunnen uitbuiten.

De bourgeoisie is de klasse, in wier handen zich de belangrijkste productiemiddelen bevinden, zoals fabrieken, machines, brandstoffen, grondstoffen. Daardoor bezit de bourgeoisie de mogelijkheid de vruchten van de arbeid van anderen te plukken, wat op de volgende wijze geschiedt.

De kapitalistische maatschappij is een warenmaatschappij. Een waar is in de eerste plaats een voorwerp, een ding, dat door zijn eigenschappen menselijke behoeften van de een of andere aard bevredigt. De nuttigheid van een ding maakt het tot „gebruikswaarde". In de tweede plaats is een waar een ding, dat tegen een andere waar geruild kan worden, d.w.z. „ruilwaarde" heeft. Deze waren worden als producten van de industrie of de landbouw op de markt ten verkoop

gebracht, waar zij geruild worden tegen andere waren in een bepaalde verhouding, de „ruilwaarde".

Tot deze waren behoren niet alleen brood, schoenen, kleding, ook de arbeidskracht is een waar. Dit komt, omdat de enige mogelijkheid van bestaan van de arbeider is: het verkopen van zijn arbeidskracht. Onder het kapitalisme zijn de proletariërs en vele arme boeren gedwongen om zich te verhuren aan de kapitalist, die zijn arbeidskracht daarmee koopt voor geld.

Volgens de wet is de arbeider vrij. Maar hoe kan hij waren maken voor de markt? Wat hij daarvoor nodig heeft, is in bezit van de bourgeoisie. In werkelijkheid is hij dus in het geheel niet vrij, tenzij hij verhongeren wil. In werkelijkheid is hij een slaaf van de heersende klasse, van de bourgeoisie. Zijn arbeidskracht wordt gekocht als de een of andere waar, tegen een prijs, die stijgt of daalt, evenals de prijs van iedere andere waar. (De prijs van een waar is de uitdrukking van haar waarde in geld.) Stijgt de vraag naar nijvere handen, dan stijgt de prijs van de arbeid, daalt de vraag naar arbeidskracht, dan daalt ook zijn prijs.

De waarde.

Iedere waar heeft een bepaalde waarde. Deze waarde wordt bepaald door de gemiddelde hoeveelheid maatschappelijke arbeid, welke aan het product is besteed. Hoe kan men nu de grootte van deze waarde meten? Door de hoeveelheid arbeid, nodig voor het produceren van de waar. De hoeveelheid arbeid meet men aan haar tijdsduur, de arbeidstijd. Zo heeft goud een grotere waarde dan zout, omdat voor het produceren van een kilo goud heel wat meer arbeid nodig is, dan voor het winnen van een kilo zout.

Men moet nu niet denken, dat de waarde van een voorwerp groter is, naarmate iemand er langer over gedaan heeft, om het te vervaardigen. Wij meten de waarde van een ding naar de gemiddelde noodzakelijke arbeidstijd om het te maken met gemiddelde vaardigheid.

De waarde van de arbeidskracht wordt nu, evenals de waarde van alle andere zaken, bepaald door de hoeveelheid arbeid, nodig voor haar reproductie. Bij het arbeidsproces wordt arbeidskracht verbruikt, de arbeider raakt uitgeput. Om de arbeidskracht te herstellen, te reproduceren, moet men aan de arbeider en aan zijn familie een bepaalde hoeveelheid goederen geven: voedsel, een woning, kleding, zonder welke geen arbeid mogelijk is.

De meerwaarde.

Koopt de kapitalist de arbeidskracht, dan betaalt hij de arbeider een loon, net genoeg om de arbeider en zijn familie te kunnen laten werken.

De kapitalist heeft tegenwoordig meestal de arbeider in dienst genomen onder de voorwaarde, dat hij dagelijks 8 uur moet werken. Maar, door minder dan 8 uur werken heeft hij evenveel waarde geschapen als het betaalde hongerloon bedraagt; hij werkt echter volle 8 uur lang. Dus werkt hij enige uren niet voor zichzelf, maar voor de kapitalist, die deze arbeid niet betaalt.

De waarde, die in deze arbeidsuren is geschapen, noemt Marx de meerwaarde: deze eigent de kapitalist zich toe en deze is de bron van zijn winst.

De uitbuiting van de arbeider door de kapitalist bestaat dus in het zich toeëigenen van onbetaalde arbeid. Op deze, door de arbeider geschapen meerwaarde, berust de uitbuiting van de arbeidersklasse

door de bourgeoisie. De bourgeoisie gebruikt deze meerwaarde niet voor het algemeen welzijn, maar gebruikt deze alleen ten eigen bate.

In de socialistische maatschappij is geen meerwaarde.

Hoe is het met de meerwaarde in een socialistische maatschappij, zoals in de Sovjet-Unie? In onderscheid met het kapitalisme kan daar niet van meerwaarde worden gesproken. Weliswaar schept ook daar de arbeider meer waarde, dan hem in de vorm van loon wordt uitbetaald. Het verschil komt echter niet ten goede aan een andere klasse. In een socialistische staat bestaan geen klassen, waarvan de een zich de arbeid van de ander toeëigent.

Alle bedrijven behoren aan de proletarische staat, dat wil zeggen aan de arbeidersklasse, aan het werkende volk in zijn geheel. De waarde, die door de arbeider geschapen is en die hem niet als loon is uitbetaald, komt hem op andere wijze ten goede. Deze wordt gebruikt, om het Socialisme op te bouwen, om de kinderen te onderwijzen al naar gelang van hun bekwaamheid, om de ouden van dagen te verzorgen. Deze wordt gebruikt om de industrialisering te bevorderen en de collectivisatie van de landbouwbedrijven door te voeren, waardoor de maatschappelijke positie van de werkende massa's verhoogd wordt. Deze wordt gebruikt voor de versterking van het Rode Leger. Deze wordt gebruikt om het hele culturele leven tot bloei te brengen, om de wetenschap en de kunst te bevorderen. Aan de arbeider in de socialistische maatschappij komt de door hem geschapen waarde geheel ten goede.

3. Het privaatbezit, de grondslag van de kapitalistische maatschappij.

Wij hebben reeds gezien, dat de arbeider, onder de heerschappij van het kapitalisme, gedwongen is zich in het juk van de uitbuiting te laten inspannen, omdat zijn enige mogelijkheid om te leven, gelegen is in het verkopen van zijn arbeidskracht. Alle productiemiddelen immers zijn persoonlijk eigendom van kapitalisten.

Het privaat-bezit van de productiemiddelen vormt de grondslag van de kapitalistische maatschappij.

Daarom heeft het kapitalisme op het ogenblik van zijn geboorte in zijn vaandel geschreven: „Het particulier bezit is heilig en onaantastbaar".

De grote Franse revolutie van 1789, die de bourgeoisie de overwinning over de feodale heren (de bezitters van landgoederen en lijfeigenen) heeft gebracht, heeft deze grondslag vastgelegd in de „verklaring van de rechten van de mens en de burger". Maar een paar jaar later, nog tijdens diezelfde revolutie, werd de doodstraf gesteld op het vergrijp om een wet in te dienen, die het land-, handels- of industrie-bezit ophief. In 1871 heeft de Franse bourgeoisie wraak genomen voor de aantasting van het particulier bezit door de Parijse Commune — een regering van het Franse volk, geboren uit de nederlaag van het door en door corrupte regiem van de dictator Napoleon III in de Frans-Duitse oorlog van 1870—'71 — door deze Commune te verdrinken in een zee van bloed.

De geschiedenis is trouwens een aaneenschakeling van misdaden, begaan door de heersende klasse, om het bezit van deze klasse te beveiligen. Het laatste

grote voorbeeld was het Hitler-regiem, dat gesteund werd door de gehele internationale monopolistische bourgeoisie.

Om dit heilige, onaantastbare particulier bezit te beschermen, heeft de bourgeoisie een machtig staatsapparaat opgebouwd, benevens een goed georganiseerd leger van bewapende soldaten, dat, zoals ook in Nederland in de laatste tijd nog is gebeurd, wordt ingezet in de strijd van de arbeidersklasse tegen haar uitbuiters. In dezelfde richting werken de politie, de marechaussee, de gehele justitie, steunende op een het particuliere bezit der productiemiddelen verdedigende wetgeving. Zij allen grijpen in als klasseconflicten uitbarsten ten gunste van het persoonlijk bezit aan productiemiddelen van de bourgeoisie.

4. Jacht naar winst en de steeds toenemende uitbuiting.

Wij zijn er niet mee klaar, als wij van de kapitalist zeggen, dat hij winst behaalt ten koste van de arbeider. De kapitalist streeft er naar om een zo groot mogelijke winst te maken. In de jacht naar winst kent de kapitalist geen grenzen.

In het „Kapitaal" haalt Marx een citaat van een zekere Dunning aan, die de jacht naar winst zeer kernachtig uitdrukt. Hij schrijft: „Het kapitaal heeft een vrees voor de afwezigheid van winst of voor een zeer geringe winst, evenals de natuur voor het luchtledige. Met de winst wordt het kapitaal stoutmoedig. Van tien procent verzekerd en men kan het overal aanwenden; 20 pct. en het wordt levendig; 50 pct. uitgesproken waaghalzig; voor 100 pct. stampt het alle menselijke wetten tot gruis; 300 pct. en er is geen

misdaad, die het niet riskeert, zelfs op gevaar af van aan de galg te zullen bengelen".

Waardoor ontstaat nu deze onbegrensde jacht van de kapitalisten naar winst?

Wanneer de kapitalist de door zijn arbeiders geproduceerde waren verkoopt, ontmoet hij op de markt andere kapitalisten, die dezelfde waren ter verkoop aanbieden.

De kapitalisten beconcurreren elkaar. Iedere kapitalist streeft ernaar, de klanten aan de andere voor de neus weg te kapen en hem van de markt te verdringen. Wie het goedkoopst verkopen kan, wint in deze strijd. En dit kan het beste die kapitalist, die goedkoper de artikelen kan fabriceren dan zijn concurrenten.

Verlenging van de arbeidsdag.

Om zijn waren goedkoper te maken, voert de kapitalist de uitbuiting van zijn arbeiders op. In de eerste plaats wil hij de arbeidsdag zo lang mogelijk maken.

In de vorige eeuw waren er in Nederland arbeidstijden van 16 uur per dag en meer. In Franeker werd in 1841 in de „tichelwerken" gewerkt van 's morgens 2 tot 's avonds 10 uur, *dus twintig uur per dag!* In 1860 was de arbeidsdag in Franeker in de steenfabrieken 18 uur, ook voor jongens van 14 tot 18 jaar! In de Leidse textielindustrie werkten kinderen van 6 jaar af *zeventien uur per dag!* In Hilversum was het net zo. Arbeidstijden van 14 tot 16 uur per dag waren in het gehele land heel gewoon.

Waar de arbeidersklasse zich nog niet tot een sterke macht heeft weten te ontwikkelen, zoals in de koloniale en halfkoloniale gebieden, wordt nu nog dikwijls 16 uur per dag gewerkt.

Verlaging van het loon.

Ook op andere wijze verhoogt de kapitalist zijn winst, n.l. door loonsverlaging. De kapitalisten voeren een onbarmhartige strijd tegen het arbeidsloon. Een kapitalist betaalt geen cent loon meer, dan waartoe hij gedwongen wordt. En als hij de kans schoon ziet, zoals in tijden van crises, of zoals nu na een oorlog, dan voert hij de ene loonsverlaging door na de andere. De daling van het loon bedroeg in de Verenigde Staten van Amerika van 1928—1933 liefst 35 pct., in Duitsland zelfs 50 pct. Bovendien strijdt in dergelijke tijden de bourgeoisie met succes voor vermindering van uitgaven voor sociale doeleinden.

Om de winst te vergroten maken de kapitalisten een zeer groot gebruik of misbruik van vrouwen- en kinderarbeid. Ook worden buitenlanders, liefst behorende tot onderdrukte nationaliteiten, gebruikt als goedkope arbeidskrachten. Denk aan de Verenigde Staten, waar negers, maar ook emigranten, uit allerlei Europese landen tegen bespottelijk lage lonen te werk werden en gedeeltelijk nog worden gesteld.

Rationalisatie.

Tenslotte gebruiken de kapitalisten de technische verbeteringen, de rationalisatie van de productie er toe, om de intensiteit van de arbeid te vergroten, om de arbeider in dezelfde tijd meer te laten produceren, waardoor zij wederom de winst vergroten.

Een voorbeeld bieden b.v. de Amerikaanse Fordfabrieken, waar de snel lopende band de arbeiders op 35- tot 40-jarige leeftijd tot volledige uitputting en invaliditeit brengt. Door dergelijke technische methoden, die ook in de industrie in ons land worden toegepast, wordt de arbeider onder de kapitalistische verhoudingen geheel tot een verlengstuk van de

machine, de arbeider raakt geheel en al afhankelijk van de kapitalist en de mate van uitbuiting neemt hierdoor steeds toe. Het feit, dat de arbeidstijd in de loop der jaren is verkort, is hiermede niet in tegenspraak, daar er veel meer inspanning van de arbeiders wordt gevergd dan vroeger door de doorgevoerde mechanisatie.

5. De werkloosheid, een onvermijdelijk verschijnsel van het kapitalisme.

Onderwerpt de arbeider zich niet aan het hem opgelegde juk, dan kan hij gaan. Er zijn tal van arbeiders, gebrek lijdende werklozen, die zijn plaats in het bedrijf graag willen innemen.

Het kapitalisme zelf veroorzaakt de werkloosheid en schept een blijvend leger van werklozen, daar de invoering van nieuwe machines in de industrie en het in practijk brengen van nieuwe productie-methoden steeds arbeidskracht overbodig maakt en arbeiders op straat zet. Bovendien wordt het ingewikkelde werk van de ambachtsman van vroegere tijden nu door machines gedaan, denk b.v. aan de textielfabrieken, die de meest ingewikkelde weefsels machinaal vervaardigen. Het werk wordt hierbij gedegradeerd. Op de plaats van een gespecialiseerde arbeider van vroeger staat nu vaak een vrijwel ongeschoolde, die veel minder betaald behoeft te worden.

In tijden van crisis stijgt het aantal werklozen snel. In de 32 belangrijkste kapitalistische landen, waren in 1929 6 millioen werklozen, in 1932 meer dan 26 millioen, in 1936 ruim 20 millioen.

Marx schrijft in „Het Kapitaal":

„Het overwerken van het werkende deel van de arbeidersklasse doet de rijen van haar reserve toe-

nemen, terwijl omgekeerd de grotere druk, die deze reserve door haar concurrentie op het eerste uitoefent, dit dwingt tot overwerken en tot onderwerping aan de bevelen van het kapitaal."

Na de tweede wereldoorlog is er door de grote schaarste aan goederen van allerlei soort en door het nog onder de wapenen zijn van honderdduizenden een tijdelijk gebrek aan arbeidskrachten ontstaan. Indien in Nederland geen ingrijpende hervormingen op economisch gebied (nationalisatie, plan-economie) worden doorgevoerd, zal er onvermijdelijk een nieuwe periode van massa-werkloosheid aanbreken.

In de Verenigde Staten van Noord-Amerika spreekt men openlijk uit, dat men over enige jaren in dat land kan rekenen op 20 millioen werklozen, dus op veel meer dan in de vorige crisis. In 1945 waren er al meer dan 3 millioen.

6. De ruïnering van het kleinbedrijf.

De handwerker kan niet concurreren met de grote onderneming. Hij beschikt niet over grote machines en daardoor zijn zijn productiekosten hoger, dan die van de kapitalist. Hij wordt veelal te gronde gericht, hij moet zijn bedrijf sluiten en zich als arbeider verhuren aan de kapitalist.

Bijzonder sterk worden de rijen van het proletariaat gevuld uit de kleine boerenstand. De arbeiders in de textiel- en machinefabrieken in Twente stammen allen af van landbouwers. De arbeiders, die bij Philips in Eindhoven werken, zijn voor het grootste deel kinderen van boeren. De arbeidskrachten, werkende in de industrie in het Zuiden en het Oosten van ons land, zijn afkomstig uit de verarmde boerenstand.

Door de verdere ontwikkeling van het kapitalisme neemt de proletarisering van het boerendom steeds grotere vormen aan.

7. De anarchie van de kapitalistische productie en de crisis.

De kapitalistische productie is anarchistisch, dat betekent: zij verloopt zonder vooropgezet plan. Iedere kapitalist produceert waren, zonder met zekerheid te weten of deze waren overeenkomen met de behoeften van de maatschappij. Het enige, wat hij zich afvraagt is of hij er winst, liefst veel winst, mee kan maken. Gelukt dat, dan produceert hij steeds meer van deze waren om deze op de markt te werpen. De vraag echter op de markt neemt niet voldoende toe om alles daar te kunnen verkopen. Dat komt, omdat de voornaamste afnemers van de goederen op de kapitalistische markt de millioenenmassa's van de arbeiders zijn.

Met de ontwikkeling van het kapitalisme neemt echter de koopkracht van de arbeiders niet evenredig toe. De productie neemt toe, maar de grote massa's van het volk kunnen niet alle waren kopen, hoewel zij ze wel zouden willen kopen en zelfs goed zouden kunnen gebruiken. Op een zeker moment is het duidelijk, dat de markt overstroomd wordt met goederen, waarvoor geen kopers zijn. Er is overproductie.

In het kapitalisme ontstaat dus een tegenstelling tussen de grootte van de productie en de grootte van de koopkracht.

Deze tegenstelling doet een stormachtige crisis ontstaan, ongeveer 1 maal in de 10 à 11 jaar.

Fabrieken worden gesloten, de aanbouw van landbouwproducten wordt beperkt, de prijzen dalen, de

werkloosheid stijgt, de lonen dalen. De werkers worden in ellende gedompeld, omdat zij te veel geproduceerd hebben.

Enkele cijfers mogen dit toelichten. In de Verenigde Staten verminderde van 1929 tot 1932 de productie van productiemiddelen (machines, locomotieven, auto's e.d.) in verhouding van 100 op 28, de productie van consumptiegoederen (voedsel, kleding, e.d.) van 100 op 76. Alle kapitalistische landen gaven hetzelfde beeld. Alleen in de Sovjet-Unie nam de productie toe en wel in dezelfde jaren van productiemiddelen van 100 op 213 en van de consumptiegoederen van 100 op 156.

De kapitalisten zoeken een uitweg uit de crisis door een verdere verlaging van het levenspeil van de arbeidersklasse. Zij proberen hun productiekosten aan te passen aan de verlaagde prijzen. Hun „aanpassingspolitiek" (o.a. Colijn was er om berucht) bestaat in het verlagen van de lonen, in het verder concentreren van de industrie in grote bedrijven, waarbij grote groepen middenstanders en zelfs kleine kapitalisten worden geruïneerd. De kapitalisten voeren technische verbeteringen in, zij richten hun aandacht op nieuwe afzetgebieden, zij streven naar koloniën. Het kapitalisme kan zich op deze wijze tijdelijk herstellen, totdat een nieuwe crisis het mensdom weer in een nieuwe afgrond werpt.

Het blijkt, dat met de ontwikkeling van het kapitalisme de crisis steeds heviger wordt, de terugslag wordt steeds groter en steeds groter delen van de wereld worden er in betrokken. De crisis, die in 1929 begon, — de laatste vóór de oorlog —, betrof de gehele kapitalistische wereld en daarvan zowel het proletariaat, de boeren, de middenstanders, de intellectuelen, zelfs enige groepen van kleine kapitalisten.

In het kapitalisme kan ook een tegenstelling ontstaan door een te geringe productie in verband met de behoefte van de bevolking. Een dergelijk verschijnsel doet zich voor na grote wereldoorlogen, waarin enorme verwoestingen hebben plaats gegrepen.

Ook in dergelijke omstandigheden blijkt de voosheid van het kapitalisme. De productie richt zich in het kapitalisme alleen op het behalen van winst. Door winstzucht gedreven vervaardigen de kapitalisten prullaria en artikelen van minderwaardige kwaliteit. Door de grote extra winsten, die de bourgeoisie in die tijden behaalt, wentelt zij de oorlogslasten af op de arbeidende bevolking. Na de vorige wereldoorlog is de bourgeoisie daarin volkomen geslaagd.

Ook na deze wereldoorlog slaagt de bourgeoisie in de kapitalistische landen daar opnieuw in. In de Ver. Staten is in 1946 de winst van de monopolies en de trusts viermaal hoger dan vóór de oorlog!

De nieuwe crisis in de Ver. Staten kondigt zich echter reeds aan. In de oorlog is de productie enorm gestegen door de bouw van nieuwe fabrieken. Na de oorlog moet dus de afzet groter worden, of de zaak loopt spaak.

Door het stijgen van de prijzen is de koopkracht verminderd. De kapitalisten hebben hun eigen afzetmarkt bedorven. In 1945 daalde de industriële productie van de Ver. Staten met 40 pct. ten opzichte van het jaar daarvoor. Einde 1946 lag in de pakhuizen voor meer dan 30 milliard dollar aan goederen opgeslagen.

Gezien in het licht van de binnenlandse economische wanverhoudingen wordt de agressieve, imperialistische politiek van de ultra-reactionnaire Amerikaanse bourgeoisie onmiddellijk duidelijk.

In het binnenland tracht zij met worgwetten de

rechten van de arbeidersklasse te vernietigen. In het buitenland steunt zij de meest reactionnaire groepen.

8. De voornaamste tegenstelling in het kapitalisme.

Alle karaktertrekken van de kapitalistische maatschappij ontstaan uit de tegenstelling tussen de productiewijze en de bezitsverhoudingen. Waarop berust nu deze tegenstelling?

Laten wij eens een kijkje nemen in een moderne fabriek, waar een bepaald artikel gemaakt wordt. Geen enkele arbeider in die fabriek kan zeggen: „Dat voorwerp heb ik alleen gemaakt, dat is uitsluitend mijn werk". In een gemechaniseerde schoenfabriek gaat een schoen door wel 80 handen. Zelfs alle arbeiders van de schoenfabriek kunnen niet zeggen: „Dat hebben wij alleen gemaakt". Want de machines in die fabriek, het leer, de brandstoffen, enz. zijn elders gefabriceerd. Zo gaat het in elk bedrijf. Ook in het boerenbedrijf, want daar koopt men kunstmest, gereedschap, landbouwmachines, zaden, die elders worden vervaardigd.

De productiemiddelen (machines, grondstoffen, brandstoffen) en de in het bedrijf vervaardigde eindproducten, zijn het resultaat van gemeenschappelijke, maatschappelijke arbeid. De productie is een maatschappelijke productie.

Ondertussen zijn in de kapitalistische maatschappij de fabrieken met hun machines en de daar vervaardigde goederen het eigendom van één persoon (of van een kleine groep personen), die aan het vervaardigen van het product niet heeft deelgenomen, de kapitalist. Hij heeft slechts het kapitaal (het geld, waarmede grondstoffen, fabrieksgebouwen zijn gekocht en waar-

mede de arbeidskracht wordt gehuurd) verstrekt, terwijl bedrijfsleiders het werk leiden en controleren.

De tegenstelling is de volgende: het product van de arbeid is het product van gemeenschappelijke, maatschappelijke arbeid, maar dit product is niet het eigendom van hen, die het hebben gemaakt, maar de kapitalist eigent het zich toe, het is zijn persoonlijk eigendom.

Deze tegenstelling tussen het maatschappelijk karakter van de arbeid en het particuliere bezit van het resultaat van die arbeid, is de belangrijkste tegenstelling in de kapitalistische maatschappij.

9. De onvermijdelijke ineenstorting van het kapitalisme.

Deze tegenstelling is in het kapitalisme onoplosbaar. Deze tegenstelling is alleen op te heffen door het Socialisme.

Het is de taak van het proletariaat, wiens arbeid reeds gemeenschappelijk is, deze tegenstelling op te lossen. De strijd, die het hiervoor met de bourgeoisie heeft te voeren, is onverzoenlijk. Of de bourgeoisie eigent zich de vervaardigde goederen toe, of zij blijven het eigendom van hen, die ze voortbrachten. Een tussenweg is er niet.

Met de ontwikkeling van het kapitalisme neemt deze strijd, de klassenstrijd, steeds scherper vormen aan. Het proletariaat groeit in aantal, de tegenstellingen spitsen zich steeds meer toe. „Met het steeds afnemende aantal kapitaal-magnaten", zegt Marx, „neemt de grootte van de ellende, de druk, de knechting, de ontaarding, de uitbuiting, steeds toe." Gedwongen door de nood grijpt de mens bewust in in de loop der historie.

Het proletariaat verzamelt daarbij steeds meer politieke ervaring, zijn organisaties nemen toe in aantal, in strijdbaarheid en in kennis. Het Marxisme is daarbij zijn sterkste wapen. Dit alles maakt de nederlaag van de bourgeoisie en de overwinning van het werkende volk tot zekerheid. In het Communistisch Manifest schreven Marx en Engels reeds: „Met de ontwikkeling van de grote industrie wordt dus onder de voeten van de bourgeoisie de grondslag zelf weggetrokken, waarop zij produceert en zich de producten toeëigent. Zij brengt in de eerste plaats haar eigen doodgravers voort. Haar ondergang is even onvermijdelijk als de overwinning van het proletariaat".

Deze profetische woorden werden uitgesproken, toen het kapitalisme nog in opkomst was en nog ontwikkelingsmogelijkheden in zich borg.

10. Het imperialisme, het hoogste stadium van het kapitalisme.

Tegen het einde van de vorige eeuw trad het kapitalisme in een nieuwe periode van zijn ontwikkeling, de periode van het imperialisme. Het kapitalisme vertoonde nieuwe eigenschappen, die door Lenin zijn ontdekt en uitvoerig zijn beschreven in een brochure, die tot titel heeft het opschrift van deze paragraaf.

In deze periode heeft het kapitalisme zich zeer ongelijkmatig ontwikkeld. Bovendien hebben alle tegenstellingen in deze productiewijze zich verscherpt tot het uiterste. Daarom is het kapitalisme een sta-in-de-weg geworden voor de verdere ontwikkeling van de maatschappij, voor het juiste gebruik van de techniek en de wetenschap.

De uitgebuite klasse wordt gedwongen met al haar

kracht in te grijpen om de overleefde productiewijze te vervangen door een nieuwe.

Anderzijds tracht de heersende klasse al haar moeilijkheden op te lossen met behoud van het kapitalisme door een nieuwe verdeling van de internationale markt, door oorlogen, die tot wereldoorlogen uitgroeien.

Het imperialistisch tijdvak is de phase van het stervend kapitalisme, het is naast het tijdvak van de wereldoorlog het tijdvak waarin nu hier, dan daar, juist waar de imperialistische schakel het zwakst is, het proletariaat op revolutionnaire wijze de macht verkrijgt om de socialistische maatschappij te stichten.

De eigenschappen van het imperialisme, het monopolistische stadium van het kapitalisme zullen wij nu onderzoeken.

11. De ontwikkeling van de kapitalistische monopolies.

Door de grote vlucht, die de techniek genomen heeft, heeft het grootbedrijf zich weten te begunstigen en zijn positie weten te versterken. Daardoor werden de kleine kapitalisten door de grotere veelal van de markt verdrongen. In de handen van een klein aantal kapitalisten concentreert zich een onmetelijke rijkdom. Er vindt een toenemende concentratie van het kapitaal plaats. De Franse industrie is in handen van 200 families, de Amerikaanse in handen van 60 families!

De reusachtige bedrijven en combinaties van fabrieken in handen van deze families, maken alle kleine fabrikanten van hen geheel afhankelijk. De grote kapitalisten controleren bijna de gehele productie

van hun artikel, zij beheersen de markt, zij worden monopolisten.

In 1929 concentreerden in de Verenigde Staten 3 metaaltrusts 70 pct. van de staalproductie. In 1930 was daar de auto-industrie in handen van 2 firma's, Ford en General Motors. De General Electric beheerst de electrische industrie.

In de laatste wereldoorlogen heeft het proces van de trustvorming een ongekende hoogte bereikt. De oorlogsproductie geschiedde onder contrôle van de grote trusts. Zo hielden alleen van 1940 tot 1942 in de V.S. 273.000 kleine en middenbedrijven op te bestaan! Bijna de gehele oorlogsproductie geschiedde door de trusts, die daarbij bijzonder grote winsten hebben behaald.

De monopolies hielden niet op bij de grenzen van het land. Internationale verenigingen van monopolies ontstonden, die de hele wereldproductie in een bepaald artikel beheersen. Eén trust beheerst de aluminium-productie, één de koperproductie. Een paar samenwerkende trusts beheersen de gehele chemische industrie. En zo is het op ieder gebied.

De monopolies zijn de beheersers van de gehele kapitalistische industrie. Hiermede heeft het kapitalisme zijn imperialistisch stadium bereikt. Het kapitalisme is een monopolistisch kapitalisme geworden.

De burgerlijke geleerden en ook de „theoretici" van de sociaal-democratie beweren, dat met het ontstaan van monopolies de concurrentiestrijd verdwijnt. Het kapitalisme wordt „geordend", beweren zij. Zij schrijven zelfs de leuze van „ordening in het bedrijfsleven" in hun vaandel en zij menen dat met die „ordening" een einde zal komen aan de steeds wederkerende crises.

In werkelijkheid voeren de monopolies tot een nog

grotere anarchie van de kapitalistische markt, omdat de hoofdtegenstelling van het kapitalisme niet wordt opgelost. Het resultaat is een verscherpte concurrentiestrijd tussen de monopolies in de verschillende landen. De strijd om afzetgebieden en om grondstoffen wordt steeds verder verscherpt, ook de strijd om een nieuwe verdeling van de „invloedssferen" op de internationale markt. Deze strijd van de monopolies van de kapitalisten van de verschillende landen is de oorzaak van de imperialistische oorlogen.

12. De almacht van het bankkapitaal.

Bij het begin van het kapitalisme was het de taak van de banken om voorschotten te verlenen; zij leenden tegen rente het geld uit, dat anderen hun ter bewaring hadden gegeven. De concentratie echter vindt niet alleen in de industrie plaats, maar ook in het bankwezen.

Enorme geldsommen verzamelen zich in de banken. Het gevolg daarvan is, dat de banken, die crediet verlenen aan de kapitalist, hun voorwaarden daarbij zodanig stellen, dat het bedrijf van die kapitalist geheel onder hun invloed komt te staan. Ook gaan de banken er vaak zelf toe over, geheel nieuwe bedrijven op te richten.

Op deze wijze ontstaat een vergroeiing van het bankkapitaal met het industriekapitaal. Dit met elkaar verbonden bank- en industriekapitaal noemt men het financiers-kapitaal.

De grootste bank-firma in de wereld is het Huis Morgan in New York. Een zeer groot gedeelte van de groot-industrie in de Verenigde Staten wordt door dit bankiershuis gecontroleerd. Wij noemen de grootste

auto-industrie, de General Motors en de Telegraaf- en Telefoonmaatschappij, die 2/3 van de telefoontoestellen van de gehele wereld controleert. Het bankiershuis controleerde in de V.S. vóór de laatste wereldoorlog industrieën en ondernemingen, waarin meer dan 80 milliard dollar waren belegd!

Ook buiten de Ver. Staten is de macht van het Huis Morgan enorm! Morgan heeft de oorlog van 1914—'18 gefinancierd. Aan alle leningen na die oorlog heeft Morgan zijn medewerking verleend. In de tweede wereldoorlog is dit niet anders geweest. En nu staat de Amerikaanse „Im- en Exportbank", die het herstel in de verwoeste gebieden moet financieren, onder contrôle van het Huis Morgan. Deze bank verbindt allerlei politieke voorwaarden aan het verlenen van crediet, alle er op gericht om de macht van het kapitaal stevig te verankeren tegen de stroom van democratie en socialistisch verlangen.

Op deze wijze concentreren de productie-krachten van de hele wereld zich in handen van slechts enkele bankiers. Zij zijn ook de ware heersers in de kapitalistische landen, ook al geven deze zich nog zo'n democratisch tintje. Tegen de wil van de grote financiers kan in geen enkele kapitalistische staat een ministerie worden gevormd. Als iets in de regering hun niet aanstaat, behoeven zij slechts een financiële druk uit te oefenen en de ministers vliegen van hun zetels.

Het tijdperk van het monopolie-kapitaal of imperialisme is het tijdperk van de heerschappij van de grote bankiers.

13. De slavernij der koloniale volkeren.

Vóór het imperialistische stadium van het kapitalisme voerden de kapitalistische landen hun over-

schot van waren uit naar industriëel achtergebleven landen en verkochten deze daar. Maar in het imperialistische tijdperk heeft naast de uitvoer van waren ook de uitvoer van kapitaal een bijzonder belangrijke betekenis verkregen.

De geld-magnaten beleggen hun kapitalen graag in koloniën en half-koloniën. Daar zijn grondstoffen en arbeidskrachten goedkoop. De werkende massa's in die landen zijn nog weinig klassebewust, zij zijn niet zo georganiseerd als in de kapitalistische landen. Daardoor konden de kapitalisten in landen als Indonesië, India, China, Afrika, Zuid-Amerika, de arbeiders en hun families onbeperkt uitbuiten. Lonen van een dubbeltje per dag waren daar heel gewoon. Op die wijze verkregen de kapitalisten extra winst. De kapitaaluitvoer naar achtergebleven landen „is een bijzonder vette, en bijzonder gemakkelijke buit", zegt Lenin.

Maar doordat de kapitalisten in de koloniën een industrie opbouwen, ontstaat daar een modern proletariaat. De kracht van de koloniale volkeren tegen de imperialisten wordt daardoor versterkt, de tegenstellingen tussen de koloniën en de onderdrukkers worden sterker. „De bevolking der aarde", zegt Stalin in de „Beginselen van het Leninisme", „is gesplitst in een handvol „vooraanstaande" kapitalistische landen, die grote koloniale en afhankelijke landen uitbuiten en onderdrukken en in een overgrote meerderheid van koloniale en onderdrukte landen, die genoodzaakt zijn, strijd te voeren voor de bevrijding van het imperialistische juk."

Na deze tweede wereldoorlog is de macht der koloniale volkeren zo versterkt, dat de imperialisten gedwongen zijn, een nieuwe tactiek toe te passen. Vroeger steunden zij op de feodale machthebbers, sultans

en vorsten. Maar nu hebben bijvoorbeeld de Amerikanen de Philippijnen „vrij" verklaard; zij hebben de macht gelegd in handen van de inmiddels opgekomen inheemse bourgeoisie, die als hun zaakwaarnemer optreedt. Door financiële overeenkomsten met die bourgeoisie blijft de gewezen kolonie geheel en al in de macht van de Amerikaanse imperialisten.

Een zelfde politiek voeren de Engelsen ook in hun koloniën, terwijl het Nederlandse kapitaal, voor zover het niet tegen de erkenning van de Indonesische Republiek is en door een oorlog de koloniale verhouding wil herstellen, hetzelfde spelletje hoopt te kunnen spelen.

14. De imperialistische oorlogen.

In de koloniale en half-koloniale gebieden stoten de imperialisten van het ene land op de concurrentie van de kapitalisten van het andere land.

Bij het begin van deze eeuw waren alle gebieden, die voor kolonisatie in aanmerking kwamen, onder de grote imperialisten verdeeld. In de afhankelijke landen was de markt verdeeld in invloedssferen van de grootmachten.

Maar het kapitalisme heeft zich ongelijkmatig ontwikkeld. De bourgeoisie van landen als Duitsland, Japan en de Verenigde Staten, die later dan die van Engeland en Frankrijk groot was geworden, eiste haar plaats op onder de zon. Zij wilde uitbreiding van de haar toegewezen markten. Dit doel joeg zij na met alle middelen. Eerst de diplomatieke druk gepaard met de uitrusting van een sterk leger, tenslotte de oorlog.

Het imperialisme veroorzaakt onvermijdelijk impe-

rialistische oorlogen, oorlogen om afzetgebieden voor goederen en voor kapitaal, oorlogen om grondstoffen en arbeidskrachten, kortom, oorlogen om de wereldheerschappij.

De oorlog van 1914—'18 was zo'n imperialistische oorlog tot herverdeling van de wereld. Duitsland en zijn bondgenoten werden verslagen en door het Verdrag van Versailles van hun koloniën beroofd. De tegenstellingen in het imperialisme waren nog groter geworden en de Duitse bourgeoisie organiseerde eerst de Hitler-terreur om zijn „binnenlandse vijand" te lijf te gaan. Weer heeft Duitsland verloren. Er is maar één middel om een nieuwe Duitse agressie te voorkomen: het vernietigen van het Duitse monopoliekapitaal.

15. De algemene crisis in het imperialistische kapitalisme.

Doordat het economische leven van de kapitalistische wereld zo innig verstrengeld is, wordt in het imperialisme de crisis tot een wereldcrisis, die ongekend hevige vormen aanneemt.

De crisis van het kapitalisme is nog vergroot door een nieuwe tegenstelling, n.l. die tussen het kapitalistische deel van de wereld en het socialistische deel. Over dit socialistische deel heeft het internationale monopolie-kapitaal geen macht. Wel kan het er mee handel drijven, op voet van gelijkheid, maar het kan dit deel niet meer gebruiken als uitbuitingsobject.

De kapitalistische wereld is kleiner geworden. Hierdoor wordt het ook zo begrijpelijk, dat het kapitalisme geen enkel middel onbeproefd zal laten om uitbreiding van het socialisme tot andere landen te verhinderen.

Kwamen vroeger in het kapitalisme crises voor, nu kan men spreken van een crisis van het kapitalisme zelf. De kentekenen hiervan zijn de volgende: korte tijden van betrekkelijke voorspoed, gepaard met meer of minder werkloosheid, afgewisseld door perioden van onderproductie, zoals nu na de tweede wereldoorlog, of van overproductie met vele tientallen millioenen werklozen. De werkloosheid strekt zich tijdens een crisis veroorzaakt door overproductie, behalve tot de arbeiders in de industrie, ook uit tot die van het land, tot de „hoedenproletariërs", de werkers op kantoor en bureau, tot de intellectuelen, ingenieurs, kunstenaars. De lonen dalen ongekend: in de Verenigde Staten met 35 pct., in Duitsland met 50 pct. in de laatste grote crisis.

Terwijl millioenen ondervoed zijn en in vodden rondlopen, zijn de opslagplaatsen der kapitalisten overvol. Om de prijzen te doen stijgen, vernietigen de kapitalisten enorme hoeveelheden goederen. In Argentinië werd het graan in locomotieven verstookt, in Nederland de groente naar de mestvaalt gebracht.

„Een maatschappelijk systeem", zei Stalin, „dat niet weet, wat het met zijn overvloed van producten moet doen, en gedwongen is, deze overvloed te verbranden, terwijl onder de massa's werkloosheid, honger en ellende heersen, een dergelijk maatschappelijk systeem heeft zijn eigen doodvonnis uitgesproken."

Ook na deze tweede wereldoorlog is het streven van het kapitalisme alleen gericht op winst. Zo kon het gebeuren, dat in Nederland opnieuw, ondanks al het gebrek, weer groente werd „doorgedraaid" en vernietigd.

16. Het fascisme, een instrument tegen de arbeidersklasse.

De verscherping van de uitbuiting, de nood en de ellende van de grote massa, verhevigt de klassenstrijd. Voor het kapitalisme dreigt het gevaar van massale acties van het proletariaat, gesteund door brede lagen van de kleine burgerij, van de intellectuelen en van de kleine boeren. De pijlers van het kapitalistische gebouw dreigen te wankelen.

Naast de economische strijd tegen het werkende volk, levert de monopolistische bourgeoisie een strijd op het gebied der ideeën. Met brallende, demagogische leuzen probeert zij het klein-burgerdom, de boeren, de intellectuelen en ook het proletariaat bang te maken voor het Communisme en te winnen voor een „nieuwe ideologie", die de klassenstrijd verwerpt en die aan ieder, die maar luisteren wil, gouden bergen belooft.

Een voorbeeld van een dergelijke ideologie is het fascisme. Het brutale van de fascistische ideologie is, dat zij zich tegen het kapitalisme verklaart, terwijl zij in werkelijkheid het instrument is van het meest reactionnaire deel van de grote bourgeoisie.

In Duitsland is dat zonneklaar gebleken. Nadat het in 1933 de macht had gegrepen, werden alle arbeidersorganisaties vernietigd, de leiders en vele leden werden gruwelijk gefolterd en vermoord. Alle democratische veroveringen, die de arbeidersklasse met moeite behaald had, werden vernietigd. Anderzijds werden de monopolisten helemaal baas in eigen huis, zij werden volgens het „leidersprincipe", „leider" in hun eigen bedrijf.

Na de machtsgreep verflauwde de demagogie van het fascisme in Duitsland geenszins. De ontevreden-

heid werd afgereageerd op minderheden, op Joden en Polen. Een gruwelijke rassenhaat werd gepredikt. De binnenlandse moeilijkheden werden op rekening geschoven van de „kapitalistische omsingeling" en gaven aanleiding tot een chauvinistische schreeuwcampagne als de wereld voordien niet had gekend.

Door de machtsgreep van Hitler werd de werkloosheid verminderd. Dat kwam, doordat de bourgeoisie, na de vernietiging van de „binnenlandse vijand", — de klassebewuste arbeiders, de pacifistische intellectuelen en anderen —, de oorlog tegen de „buitenlandse vijand" ging voorbereiden. Het militairisme vierde hoogtij. Er werd een enorme roofbouw gepleegd op de binnenlandse volkshuishouding en juist op het moment, dat een algemeen bankroet voor de deur stond, ontketende het fascisme de laatste wereldoorlog.

Na de nederlaag van Duitsland en Japan is het fascisme niet dood. Het is de regeringsvorm bij uitnemendheid van het monopolistisch grootkapitaal. Zoals de monopolist heerst als absolute heerser in zijn eigen bedrijf, zo wil hij ook heersen in de staat.

Imperialistisch kapitalisme en fascisme behoren onafscheidelijk bij elkaar. Als de volksmassa's zich niet willen laten bedriegen, door allerlei halfzachte demagogen van de zogenaamde volkspartijen, dan heeft de „democratische" methode van de kapitalistische wereld afgedaan en de een of andere „sterke man" wordt geroepen, om, hoe dan ook, de kapitalistische „orde" te „handhaven".

17. Het imperialisme, het stervend kapitalisme.

In de loop van zijn ontwikkeling heeft het kapitalisme de productiekrachten verhoogd en een grote,

alles omvattende industrie geschapen. Daarmee heeft het de grondslag gelegd om de productiemiddelen in gemeenschaps-bezit te brengen, om de maatschappij socialistisch in te richten. Dit was zijn historische taak.

Toen het kapitalisme nog niet imperialistisch was, verhoogden de kapitalisten voornamelijk hun winst door de productiekosten te verlagen. Daartoe ontwikkelden zij de techniek en pasten de nieuwste machines en productiemethoden toe en de prijzen konden dalen. Maar in de periode van het imperialisme, nu de industrie in handen is van weinig monopolisten, gelukt het hun, omdat zij de markt beheersen, de prijzen hoog te houden, ja zelfs te verhogen, terwijl de productiekosten verder dalen door weer nieuwe ontdekkingen.

Daardoor verdwijnt tot op zekere hoogte de prikkel tot verdere technische vooruitgang. Talloze nieuwe uitvindingen worden niet verwezenlijkt om de winst niet te verkleinen. Men kan electrische lampen maken van vrijwel onbeperkte levensduur. De kapitalistische industrie maakt expres lampen met een beperkte levensduur. Uitvindingen, om textielgoederen een zeer grote duurzaamheid te verlenen, worden in de brandkast gestopt. De monopolies worden dus een rem voor de verdere ontwikkeling der productiekrachten. Alleen op het gebied der oorlogsindustrie en der bewapening worden kolossale inspanningen verricht. In de V.S. worden milliarden dollars uitgegeven voor atoombommen en raketten.

Alleen op het gebied der vernietiging kent het imperialisme vooruitgang. Het imperialisme is een stervend kapitalisme.

De kapitalisten zelf veranderen ook. Vroeger controleerden zij de productie in hun bedrijf en deden

de zaken. Nu vertrouwen zij deze werkzaamheden steeds meer toe aan betaalde directeuren. Zij leven van de opbrengst van hun papier, zij „knippen" hun coupons en zij voeren een geheel parasitair bestaan.

18. **Het imperialisme, het voorspel van het socialisme.**

De kapitalistische maatschappij ontwikkelt zich ongelijkmatig. Engeland was in het begin van de vorige eeuw de smidse van de wereld. Andere kapitalistische landen, zoals Duitsland en later nog de Verenigde Staten van Amerika, hebben Engeland ingehaald en voorbijgestreefd. Tijdens het imperialistische tijdvak versterkt de ongelijkmatige ontwikkeling zich. Het ene land ontwikkelt zich sprongsgewijze in vergelijking tot het andere land en verdringt het van de wereldmarkt. Deze snel opgekomen landen veroorzaken militaire „conflicten", zij herverdelen de reeds opgedeelde wereld. Hierdoor ontstaan nieuwe conflicten tussen de imperialisten, terwijl bestaande conflicten erdoor worden verscherpt.

Na de tweede wereldoorlog werden de spanningen voornamelijk veroorzaakt doordat de industrieel sterk ontwikkelde Ver. Staten van Amerika zich geroepen voelden de machtsposities van hun imperialistische concurrenten overal op de wereld over te nemen.

Een land, dat zich op een zeker moment gaat industrialiseren, maakt gebruik van de nieuwste technische middelen. Deze nieuwe industrieën werken goedkoper dan die van de oudere kapitalistische landen en zo konden Japan en de Verenigde Staten met succes Engeland en Frankrijk van aanzienlijke markten beroven.

De snelle opkomst van de nieuwe imperialistische

landen eist een herverdeling van de wereld. Daarom is het imperialisme een tijdvak van oorlogen.

Anderzijds bergt de ongelijkmatigheid van de ontwikkeling de mogelijkheid in zich, dat de keten van het imperialisme daar breekt, waar deze het zwakst is. De arbeidersklasse brengt daar de macht van de kapitalisten ten val en bouwt daar de socialistische maatschappij op.

Lenin schreef reeds in 1915: „De ongelijkmatigheid van de economische en politieke ontwikkeling is een onvoorwaardelijke wet van het kapitalisme. Hieruit volgt, dat de overwinning van het socialisme oorspronkelijk in weinige of zelfs in één enkel kapitalistisch land mogelijk is".

Het imperialisme is niet alleen het tijdvak van oorlogen, het is ook het tijdvak van sociale revoluties, van het ontwaken van de koloniale volkeren. Het imperialisme is daarvan het voorspel.

Dit alles betekent niet, dat het kapitalisme vanzelf zijn einde tegemoet gaat en dat het proletariaat vanzelf aan de macht zal komen. De theorie van de automatische overgang van kapitalisme naar socialisme is koren op de molen van de kapitalisten, daar het gevolg er van is, dat de arbeidersklasse van haar strijd afstand doet.

De arbeidersklasse moet het ten ondergang gedoemde kapitalisme ten val brengen. De voorwaarden daartoe worden door de ontwikkeling van het imperialisme begunstigd. De arbeidersklasse moet de geboden mogelijkheden benutten door zich te scholen voor haar taak, door een hechte partij op te bouwen, die leiding kan geven aan die taak. Hoe meer klassebewust het proletariaat is, hoe meer opofferingsgezind, hoe beter het georganiseerd is in de Communistische Partij, des te sneller zal het kapitalisme vernietigd worden, des te sneller zal de socialistische maatschappij worden opgebouwd.

HOOFDSTUK II

De socialistische en de communistische maatschappij.

1. Het ontstaan van de Sovjet-Unie.

Het tsaristische Rusland.

Het eerste land, waar het kapitalisme werd vernietigd, was het tsaristische Rusland. De October-revolutie maakte in 1917 daaraan een einde, doordat de Russische arbeidersklasse in een hecht verbond met de arme boeren en andere werkende lagen van het Russische volk de macht stevig in handen nam en tegen de bedekte en openlijke sabotage der verslagen bourgeoisie in, de socialistische maatschappij begon op te bouwen.

Het is geen toeval, dat juist in het tsaristische Rusland de arbeidersklasse de macht kon veroveren en dat juist daar de keten van het imperialisme brak. Het tsaristische Rusland was een knooppunt van alle tegenstellingen van het imperialisme.

De arbeiders werden er sterker uitgebuit dan in de andere kapitalistische landen. In Engeland verdiende een bankwerker gemiddeld 2 Roebel 80 kopeken per dag tegen in Rusland slechts 80 kopeken. (Eén kopeke is één honderdste Roebel.) Een geschoolde arbeider

verdiende in Duitsland dagelijks 1 Roebel 80 kopeken, in Rusland slechts 20 kopeken. Bovendien was de werkweek zeer lang. Volgens de officiële statistiek bedroeg deze 74 uur per week. Sociale instellingen, zoals werklozensteun, uitkering bij ziekte, e.d. ontbraken geheel.

Op het platteland bestonden nog de allerschandelijkste overblijfselen van de lijfeigenschap. De landgoedbezitters waren er volslagen heer en meester. De boeren leefden er op een uiterst laag niveau, als vee.

Het bleef niet beperkt tot de kapitalistische onderdrukking. „Het tsaristische Rusland was een haard van iedere soort onderdrukking", schreef Stalin in „De Grondslagen van het Leninisme", „zowel van de kapitalistische, alsook van koloniale en militaire onderdrukking in haar meest onmenselijke en barbaarse vorm." De onderworpen volkeren in de Kaukasus, in Midden-Azië en in het Verre Oosten werden van hun grond beroofd, uitgeplunderd, onderdrukt en uitgeroeid. De buitenlandse politiek tegenover China, Perzië en Turkije was een politiek van brutaal imperialisme. „In het tsarisme waren de meest negatieve kanten van het imperialisme geconcentreerd en in het quadraat verheven," schreef Stalin.

Verder was het Tsaristische Rusland ten nauwste verbonden met het West-Europese imperialisme: 90 % van de aandelen in de mijnindustrie, 50 % van die in de metaal- en machine-industrie waren in handen van het buitenlandse kapitaal. Het tsaristische Rusland was de grootste reserve van het West-Europese imperialisme; het stelde aan de Westerse imperialisten in de eerste Wereldoorlog millioenen soldaten ter beschikking.

Het tsaristische Rusland was de kern van de reactie in Europa, het zwaartepunt van de strijd tegen de arbeidersbeweging en van de onderdrukking der Aziatische volkeren.

De arbeidersklasse in Rusland.

Daartegenover stond dat Rusland, hoewel het niet sterk was geïndustrialiseerd, een sterk geconcentreerde industrie bezat met de meest revolutionnaire arbeidersklasse in de wereld, nauw verbonden met de boeren, die eeuw na eeuw een hardnekkige strijd hadden gevoerd tegen de lijfeigenschap. Iedere eeuw vonden er enige massale opstanden plaats van boeren, die hun knechtschap wilden verbreken. De revolutionnaire traditie was er levend. Ten slotte bezat de Russische arbeidersklasse een groot aantal voortreffelijke leiders met Lenin aan de spits, die in de verbanning en in de emigratie zich vertrouwd konden maken met de theorie en de practijk van alle revolutionnaire bewegingen en die, gewapend met die kennis, een hechte, strijdvaardige en goed onderlegde Communistische Partij hebben weten op te bouwen.

De revolutie van 1905.

In het begin van deze eeuw hoopte de brandstof voor een revolutionnaire explosie zich op: crisis in de industrie, nog verder toenemende ellende op het platteland. Toen bovendien het tsarisme een imperialistische oorlog tegen Japan verloor, brak in 1905 de revolutie uit.

Deze revolutie werd ondernomen door delen van de vooruitstrevende bourgeoisie, deze revolutie had een burgerlijk democratisch karakter. De omstandigheden waren echter zo, dat het proletariaat er een belangrijke rol in kon spelen, wat het ook gedaan heeft.

De revolutie ging verloren, maar de arbeidersklasse had zo'n schat van ervaringen opgedaan, dat deze revolutie de generale repetitie werd voor die in 1917.

Na de revolutie trad een periode van stilstand in en zelfs van terugtocht voor de arbeidersklasse. Omstreeks 1910 ging echter de Russische arbeidersklasse

weer tot de aanval over tegen de reactie. Stakingen braken uit. Massale bewegingen ontstonden tegen de barbaarse terreur-methoden van het tsarisme. De Communistische Partij verstevigde haar rijen.

De oorlog.

In 1914 brak de imperialistische oorlog uit. De partijen van de 2e Internationale, de sociaal-democratische partijen van alle kapitalistische landen, ook die van het tsaristische Rusland, pleegden openlijk verraad aan de arbeidersklasse door, tegen alle op internationale congressen aangenomen resoluties in, de arbeidersklasse op te roepen de internationale solidariteit te verraden en mee te werken aan de imperialistische oorlog. De sociaal-democratische leiders liepen, op weinige uitzonderingen na, openlijk over naar het imperialistische kamp. Lenin propageerde de omzetting van de imperialistische oorlog in een burgeroorlog tegen de eigen bourgeoisie. Daartoe moest zelfs de arbeidersklasse de nederlaag van de eigen bourgeoisie in de imperialistische oorlog begunstigen om deze bourgeoisie zoveel mogelijk te verzwakken.

De Februari-Revolutie.

In Februari 1917 werd door een opstand van arbeiders en soldaten in St. Petersburg (later Petrograd, nu Leningrad) het tsarisme ten val gebracht. Door de aanhoudende nederlagen, door de millioenen offers in de oorlog, door de niet meer te dragen ellende, greep het volk de macht. Zij wensten brood en vrede. Maar, terwijl het volk voor vrijheid, vrede, land en brood vocht, vormde de liberale bourgeoisie en de landadel een regering. Naast deze stond de in de revolutie gevormde macht: die van de raden van arbeiders, boeren en soldaten, de Sovjets.

Deze raden hadden de macht kunnen grijpen als de klein-burgerlijke, wankelmoedige, niet-consequente elementen, zoals de sociaal-democraten en de sociaal-revolutionnairen, die de meerderheid in die raden vormden, de macht niet hadden uitgeleverd aan de regering van de bourgeoisie. Deze bleek binnen de kortst mogelijke tijd even imperialistisch te zijn als de regering van de Tsaar. De oorlog werd voortgezet. De beloften werden niet vervuld. Daarom eiste Lenin het voortzetten van de revolutie, om de macht in handen van het proletariaat en de arme boeren te leggen.

Terwijl de verbittering en de ontgoocheling bij de massa's groeide bij de dag, werden de leiders der sociaal-democraten in de regering opgenomen. Ook zij wilden de imperialistische oorlog voortzetten. Hierdoor werden zij tot een directe en openlijke vijand van de arbeidersklasse en de massa's wendden zich in weinige maanden snel van hen af. De „mensjewiki", de sociaal-democraten, pleegden verraad aan hun leuze „vrede en brood". Kerenski, de „socialist", dreef de soldaten weer naar het front, waar zij een bloedige nederlaag leden.

In Petrograd liet Kerenski op arbeidersdemonstraties schieten. De terreur richtte zich tegen Lenin en de Communistische Partij.

Daar de regering de eisen van de arbeiders en boeren niet inwilligde en er openlijk tegen optrad, groeide het aantal communisten („bolsjewiki") snel in de Raden van afgevaardigden, in de Sovjets.

Het bleek zonneklaar, dat alleen de Communisten een doelbewuste strijd voerden, toen een Tsaristische Generaal, Kornilow, met medeweten van Kerenski, probeerde een staatsgreep door te voeren en in Petrograd een bloedbad aan te richten. Op de roep der Bolsjewiki verhief de arbeidersklasse zich en versloeg Kornilow.

De October-Revolutie.

De arbeiders kozen nieuwe Sovjets. In Petrograd en Moskou kregen de Communisten de meerderheid. Het leger werd er zich van bewust, dat alleen de bolsjewiki het land vrede konden geven. Ook de boeren zagen, dat zij door alle andere partijen alleen maar bedrogen werden. De tijd was rijp voor de socialistische revolutie. De leiding van de Communistische Partij besloot tot de opstand tegen de regering van verraders.

In enige uren werd in Petrograd, op de 7e November 1917, de regering ten val gebracht. De gehele macht in het land ging in weinige dagen overal over in de handen van de Sovjets, de raden van arbeiders, soldaten en boeren. De revolutie legde de grondslag van de socialistische opbouw in een zesde gedeelte van de wereld.

De Communistische Partij loste haar beloften in. Haar eerste daden waren het sluiten van de vrede, het zonder schadevergoeding verdelen van de grote landgoederen onder de arme boeren, het instellen van arbeiderscontrôle in de bedrijven en het nationaliseren van de banken. Daarmede deed het proletariaat zijn eerste schreden op de weg van het vernietigen van het kapitalisme en het opbouwen van het socialisme.

2. Het gemeenschappelijke bezit is de grondslag van het socialisme.

Productiemiddelen algemeen bezit.

In tegenstelling tot de kapitalistische maatschappij, waar de productiemiddelen in het bezit zijn van slechts enkele personen, zijn in de socialistische maatschappij de productiemiddelen algemeen bezit, zij behoren toe aan het gehele werkende volk.

De grond, de landerijen, de mijnen, de olievelden, de fabrieken, de spoorwegen, de schepen, kortom alle productiemiddelen en alle transportmiddelen werden in de Sovjet-Unie aan de kapitalisten ontnomen en als eigendom van de staat in handen gelegd van de arbeiders en de boeren.

In een kapitalistische staat is het particuliere bezit heilig en onaantastbaar, in een socialistische staat wordt het algemeen socialistisch eigendom beschermd met alle middelen, waarover die staat beschikt.

Een socialistische maatschappij kent ook persoonlijk bezit. Dit is nooit persoonlijk bezit aan productiemiddelen, maar bezit aan verbruiksgoederen, bestemd voor persoonlijk gebruik: kleding, meubelen, boeken, muziekinstrumenten, enz.

Een nieuwe mens.

In de socialistische maatschappij is door het gemeenschappelijk bezit aan productiemiddelen het bestaan van verschillende klassen beëindigd. De klasse der uitbuitende kapitalisten is verdwenen, maar ook de klasse der bezitloze proletariërs. Er is een geheel nieuw geslacht ontstaan van mensen, die zelfbewust door het leven gaan, die hun verantwoordelijkheid voor de samenleving kennen en voor wie het leven waard is geleefd te worden. In de socialistische maatschappij ontstaat, zoals in de Sovjet-Unie gebleken is, een geheel nieuw type mens.

Onder het kapitalisme werkt de arbeider voor de kapitalist, die de meerwaarde in zijn zak steekt, om er naar believen mee te handelen. De arbeider bezit geen mogelijkheid om mede leiding te kunnen geven. Voor hem is de arbeid slechts een vreugdeloze last. Het leven begint slechts voor hem als het werk ophoudt.

Onder het socialisme werkt de arbeider voor zijn

eigen staat, voor zich zelf. Hijzelf is volkomen verantwoordelijk voor zijn productie en hij heeft een volledige medezeggenschap in zijn bedrijf. Alle plannen voor productie zijn volkomen openbaar, iedere arbeider neemt er kennis van en levert er zo nodig critiek op. Bij een bouwwerk b.v. hangen de blauwdrukken op een plaats, zichtbaar voor iedereen. Te allen tijde kan ieder, die dat wil, er inlichtingen over vragen, opmerkingen maken, verbeteringen voorstellen. Voor iedere doorgevoerde verbetering wordt hij ruim beloond. Het werk is op die wijze interessant. Het leveren van goed werk is een erezaak, een levensroeping. Een arbeider, die in het productieproces verbeteringen weet aan te brengen, wordt opgeleid tot ingenieur. Alle rangen en beroepen staan voor hem open.

In de socialistische maatschappij wordt het werk tot een wedstrijd. Hij, die in de Sovjet Unie de beste prestaties levert, wordt een „held van de arbeid" en geniet bijzondere voorrechten. De „Stachanow-beweging" is een voorbeeld van deze wedstrijd bij de productie, waarbij vooral door het invoeren van nieuwe, betere werkmethoden de productie sterk toeneemt.

3. De economie in een socialistische maatschappij is een planmatige economie.

Het Plan-Bureau.

In de kapitalistische maatschappij produceert de kapitalist om de winst en niet om de behoeften te bevredigen. De productie verloopt in het wilde weg, zonder plan.

In de socialistische maatschappij is dat geheel anders. Het zwaartepunt van de gehele volkshuishouding wordt gelegd in handen van het „planbureau". Dit planbureau onderzoekt nauwkeurig de productiemogelijkheden van alle fabrieken, werkplaatsen, mijnen, etc. van het ge-

hele land. Het onderzoekt verder alle mogelijkheden tot vervoer. Het onderzoekt anderzijds de behoeften aan goederen van allerlei soort. Dan stelt het een productieplan op, gewoonlijk voor 5 jaren, waarbij die goederen worden geproduceerd, die in de behoeften van de bevolking voorzien.

Deze behoeften zijn velerlei. Deze behoeften zijn zelfs zo groot, dat de industrie deze niet bevredigen kan. De 5-jarenplannen voorzien dan ook in een enorme ontwikkeling van de industrie en van de landbouw om daardoor de stoffelijke behoeften te kunnen bevredigen en om zodoende de grondslag te leggen voor een ongekende verheffing van de gehele cultuur.

Het plan-bureau stelt normen vast voor de productie en voor een verhoging van de productie. Dit betekent niet, dat de gehele industrie in een enorm keurslijf wordt gewrongen. Integendeel, er is alle ruimte voor het persoonlijk initiatief. Het kapitalisme kent alleen het „persoonlijk initiatief" voor de bourgeoisie, de socialistische Sovjet-Unie kent het persoonlijk initiatief voor iedere werker.

De bedrijven gaan hele wedstrijden aan, socialistische wedstrijden, om de plannen te overtreffen.

Al naar gelang de productie wordt overtroffen, stelt het planbureau nieuwe cijfers vast voor de gehele productie en brengt verbeteringen aan in de bestaande plannen. De planmatige economie is dus niet star, maar levend. Neemt de productie sneller toe dan geraamd werd, dan is het mogelijk eerder tegemoet te komen aan de bevrediging van de behoeften van de mensen. Het eerste 5-jarenplan werd in 4 jaar voltooid.

Crisis overwonnen.

In een socialistische maatschappij zijn crises onmogelijk. Er kan nl. nooit een tegenspraak bestaan tussen de

groei der productiekrachten en de koopkracht, daar door het ontbreken van meerwaarde het loon gelijke tred houdt met de verrichte arbeid. De socialistische Sovjet-Unie kent geen crisis en wordt geheel niet beroerd door de economische stormen in de haar omringende kapitalistische wereld.

Het kapitalisme is onafscheidelijk verbonden met werkloosheid; de socialistische maatschappij kent geen werkloosheid. Alle handen zijn nodig om de productie te verheffen tot het gewenste peil. Als de productie de behoefte bevredigen kan, daalt het aantal arbeidsuren bij gelijk blijvende beloning. In de socialistische Sovjet-Unie behoort, sedert het doorvoeren van de 5-jarenplannen, de werkloosheid tot het verleden.

Het kapitalisme heeft bij zijn ontwikkeling grote groepen boeren geruïneerd. In de kapitalistische maatschappij zijn de boerenarbeiders de slechtst betaalde arbeiders. Er heerst een groot verschil tussen het platteland en de stad. Het kapitalisme verwaarloost in landen als Nederland de productie van landbouwgewassen. De industrialisatie en de mechanisatie dringen slechts heel langzaam door op het platteland.

In een socialistische maatschappij — en de Sowjet-Unie levert hiervoor weer het bewijs — worden de verschillen tussen platteland en stad opgeheven. De arme boeren, die vroeger een hongerleven leidden temidden van een rijkdom van producten, die zij voortbrachten voor de internationale markt, hebben hun grond verenigd in grote landbouw-collectieven, die zij gezamenlijk bewerken. Daarbij maken zij gebruik van de modernste hulpmiddelen: tractoren, maai- en dorsmachines, enz. Het hele levenspeil en de hele wijze van leven in het socialistische dorp is volslagen veranderd. De hogere cultuur van de steden is ook tot het dorp doorgedrongen.

4. In een socialistische maatschappij heerst vrijheid voor alle werkers.

Geen vrijheid in het kapitalisme.

In de kapitalistische landen heerst een zeer beperkte vrijheid voor de arbeidersklasse. In fascistische landen is er van vrijheid zelfs in het geheel geen sprake. In de z.g. democratische landen bestaat een formele vrijheid, nl. een gelijkheid van alle staatsburgers voor de wet. In werkelijkheid mankeert er heel veel aan die gelijkheid. Bij ieder klasse-conflict blijkt dit zeer duidelijk. En bij de poort van de fabriek houdt iedere vorm van democratie op. De kapitalist schrijft vorderingen en boetes voor in zijn bedrijf, geheel in „vrijheid". De kapitalist bezit de „vrijheid" om te doen en te laten wat hij wil. De auto-koning Ford mag de smerigste anti-semietische vuiligheid laten drukken. Een verbod daartegen zou zijn vrijheid „aantasten"! En in Nederland mag de pers strijdende arbeiders zoveel belasteren als zij wil. Het staat haar vrij, iedere leugen te verspreiden, b.v. over de Sovjet-Unie, de Indonesische Republiek, de rol van de Communistische Partij in Nederland tijdens de laatste wereldoorlog, enzovoorts.

De socialistische vrijheid.

In de socialistische maatschappij heerst vrijheid voor de werkers. Zij bezitten de pers, de radio-stations, de vergaderlokalen. Op hun feestdagen demonstreren zij vrij onder hun vaandels. De meest achterlijke lagen onder het proletariaat, fabrieksarbeiders of boeren, worden mee omhoog gevoerd in de politieke ontwikkeling. De organisaties van de arbeidersklasse, hun partij, hun vakvereniging, hun jeugdorganisaties kunnen zich onbeperkt ontwikkelen.

In de Sovjet-Unie b.v. is de rol van de Vakverenigingen enorm groot. Zij regelen alle arbeidsvoorwaarden, zij zorgen voor de gezondheidstoestand van de werkers, zij bezitten sanatoria, waar zieke arbeiders weder op krachten kunnen komen, zij controleren de productie.

In de socialistische maatschappij, zie wederom de Sovjet-Unie, heerst voor ieder dezelfde mogelijkheid tot ontwikkeling. Het onderwijs is voor ieder verplicht en meestal kosteloos. Ieder arbeiderskind, ieder boerenkind, dat de aanleg bezit, gaat naar de universiteit, technische hogeschool of landbouwkundig instituut. In de socialistische maatschappij kan ieder zich ontwikkelen overeenkomstig zijn aanleg. Voor de maatschappij gaat geen enkel intellect verloren.

De kapitalistische staten onderdrukken, hetzij met politieke en economische middelen of met economische middelen alleen, tal van minder ver voortgeschreden volkeren.

De socialistische staat kent geen onderdrukking van vreemde volkeren. De Sovjet-Unie is een vrijwillig verbond van volkeren met gelijke rechten. Ieder volk bezit het recht om zich uit de Unie af te scheiden! Van alle voorkeursrechten, die het Tsaristische Rusland in China bezat, heeft de Sovjet-Unie onmiddellijk na zijn ontstaan uit eigen beweging volkomen afstand gedaan. Hoe armzalig steekt de houding van de Nederlandse regering ten opzichte van de Indonesische Republiek hierbij af!

In de kapitalistische landen staat de vrouw op het tweede plan. Voor gelijk werk wordt zij minder betaald dan de man. In de socialistische staat, zoals de Sovjet-Unie, heeft de vrouw geheel en al dezelfde rechten als de man. Alle beroepen staan voor haar open. Uit de Aziatische toestand van slavernij is de vrouw in het

Sovjet-Oosten volledig bevrijd. Zij is ook daar de gelijke van de man geworden.

Het leger.

In de kapitalistische landen steunt de heerschappij van de bourgeoisie op het door haar gecommandeerde leger. Arbeiders worden nooit officier of generaal. Alle commandoposten zijn in handen van vertegenwoordigers van de bourgeoisie, nauw verwant aan het grootgrondbezit of het monopoliekapitaal.

In de socialistische maatschappij is het leger het leger van het volk. De commandoposten zijn in handen van vertegenwoordigers van de arbeidersklasse en van de boeren. Het Rode Leger van de Sovjet-Unie is een volksleger bij uitstek. In de laatste oorlog heeft het socialistische leger bewezen het beste van de wereld te zijn. De verbondenheid met het volk bleek overduidelijk uit de partisanenstrijd. Deze partisanenstrijd, een strijd van uitsluitend vrijwilligers achter het Duitse front, steunende op de vrijwillige samenwerking met de bevolking van de door de fascisten bezette gebieden, bewijst door zijn buitengewoon grote omvang de eenheid van het Russische volk in zijn strijd voor de socialistische vrijheid onder de leiding en de aanvoering van zijn communistische partij. Nergens ter wereld waren zo weinig „collaborateurs" als in het socialistische land, nergens werden meer offers gebracht voor het winnen van de oorlog tegen het fascistische monster.

5. Een voorbeeld van een socialistische grondwet. [1])

De drie grondwetten.

Een voorbeeld van een socialistische grondwet is de grondwet, die op 5 December 1936 in de Sovjet-Unie is

[1]) Gegevens ontleend aan: Prof. I. Trainin: De Stalin-Grondwet. (Uitg. Pegasus).

aangenomen. Deze grondwet is de weerslag van de feitelijke verhoudingen in de Sovjet-Unie. Deze verhoudingen leren wij uitstekend kennen bij het bestuderen van deze naar Stalin genoemde Grondwet.

De grondwet van de Sovjet-Unie is geboren uit de levende werkelijkheid, zij heeft zich ontwikkeld en veranderd in overeenstemming met het leven zelf.

De eerste grondwet dateerde van 1918. Zij waarborgde vrijheid van geweten, vrijheid van spreken en vergaderen, vrijheid van wetenschap, gelijke rechten voor alle volkeren en rassen. Zij eiste verplichte arbeid voor allen en verplichtte het gehele werkende volk om het Sovjetland te verdedigen.

De tweede grondwet dateert van 1924. Het hoogste gezag werd het Congres van Sovjets van de Unie van Socialistische Sovjet Republieken. Iedere Republiek oefende, afgezien van vrijwillig op zich genomen verplichtingen in overeenstemming met het staatsrecht, een onafhankelijk regeringsgezag uit.

De uitvoerende macht in de tijdsruimte tussen twee congressen lag in handen van Twee Kamers: de Raad der Unie en de Raad der Nationaliteiten, samen vormend het Centraal Uitvoerend Comité.

De derde grondwet is opgesteld op een wijze, zo democratisch, als nergens ter wereld een grondwet is opgesteld. Het ontwerp voor deze grondwet werd wijd en zijd onder het volk verspreid, in 150 talen bediscussieerd, waarbij door het volk vele voorstellen en amendementen werden gedaan.

Deze nieuwe grondwet was noodzakelijk, omdat de economische verhoudingen in de Sovjet-Unie door het werk van de afgelopen jaren socialistisch waren geworden. De uitbuiting was overwonnen en de maatschappij was alleen samengesteld uit werkers: arbeiders, boeren en intellectuelen.

De Stalin-Grondwet.

De grondwet bevestigt de socialistische orde. „Alle macht in de U.S.S.R. berust bij het werkende volk van stad en land, vertegenwoordigd door de Sovjets van Afgevaardigden van het werkende volk." Het socialistisch eigendom bestaat in de vorm van staatseigendom of coöperatief of collectief eigendom.

De grondwet staat toe het kleine particuliere bezit van individuele boeren en kleine handwerkslieden, gebaseerd op hun persoonlijke arbeid.

De wet beschermt het recht van de burgers op het persoonlijk bezit van hun inkomsten, verkregen uit arbeid, hun spaargelden, hun woonhuizen en huisraad, hun voorwerpen voor persoonlijk gebruik en het recht op erfenis van persoonlijk bezit.

De arbeid wordt tot plicht verklaard voor iedere burger naar zijn vermogen, terwijl de beloning overeenkomt met de geleverde arbeidsprestatie.

De staatsindeling van de U.S.S.R.

De grondwet verzekert ook de democratische grondslagen van de nationaliteiten. Iedere Unie-Republiek behoudt als hoogste uiting van zijn souvereiniteit het recht, om zich vrijelijk van de U.S.S.R. af te scheiden. De U.S.S.R. bestaat uit 16 Unie-Republieken, die 20 autonome republieken bevatten met volle onafhankelijkheid binnen hun eigen grenzen volgens hun eigen grondwet. Alle naties en rassen hebben, ongekend hun kracht of zwakheid, dezelfde rechten op alle gebieden van het economische, sociale, politieke en culturele leven. En ieder, die deze gelijkheid wil aantasten, is strafbaar voor de wet.

De grondwet vermeldt ook de rechten en plichten van de burgers. Er is geen enkele kapitalistische staat, al noemt deze zich nog zo democratisch, die met de

rechten van de burgers in de Sovjet-Unie wedijveren kan.

Alle burgers kiezen hun vertegenwoordigers in de Sovjets bij algemene, directe en geheime verkiezingen. Iedere burger boven de 18 jaar bezit het recht om gekozen te kunnen worden. De burgers behouden het recht om een afgevaardigde, die niet voldoet en die het in hem gestelde vertrouwen niet rechtvaardigt, te allen tijde terug te roepen en te vervangen.

Alle burgers van de Sovjet-Unie kiezen gezamenlijk de Opperste Sovjet in de U.S.S.R. De burgers van een bepaalde Republiek kiezen bovendien de Opperste Sovjet van die Republiek. De lagere organen worden allen door de betreffende burgers gekozen. Iedere Sovjet is de enige uitvoerende macht — er zijn dus geen regeringscommissarissen — en is rechtstreeks verantwoording schuldig aan de kiezers. In de Sovjet-Unie is dus de politiek van de Sovjet-regering de politiek van het volk zelf!

De mens het hoogste goed.

De andere rechten van de mens in de Sovjet-Unie maken het woord van Stalin waar, dat het meest waardevolle kapitaal in de wereld de mens is. De Sovjetgrondwet verleent het recht op arbeid aan iedere burger. Direct na het ontstaan van de Sovjet-staat was het door de vernietigingen van de oorlog en de burgeroorlog niet mogelijk dit recht te verlenen. Door de vijfjarenplannen werd de volkshuishouding niet alleen hersteld op het vroegere niveau, maar ver daarboven verheven. Van 11½ millioen in 1928 groeide het aantal arbeiders en ambtenaren tot 30½ millioen in 1940. Met dit recht op arbeid wordt iedere burger van de U.S.S.R., ongeacht sekse, nationaliteit, ras of geloof, een vaste bestaansmogelijkheid gegarandeerd.

Lijntrekkerij en luilakkerij worden geweerd, doordat het loon in overeenkomst is met de hoeveelheid en hoedanigheid van het werk, terwijl aan de arbeidsdiscipline moet worden voldaan.

De Sovjet-grondwet verleent, naast het recht op arbeid, het recht op rust en vrije tijd. De arbeidsdag werd verkort tot 7 uur, terwijl een 6-urendag werd ingesteld voor beroepen, schadelijk voor de gezondheid, alles zonder verlaging van het loon. Iedere arbeider krijgt een jaarlijkse vacantie, variërende van 2 weken tot 2 maanden, met behoud van het volle loon. De Staat zorgt voor sanatoria, rusthuizen en vacantieverblijven.

(Nu, tengevolge van de grote schade door de oorlog veroorzaakt, bedraagt de arbeidsdag 8 uur.)

De Sovjet-grondwet waarborgt het recht op sociaal onderhoud. De arbeiders zijn verzekerd op kosten van de Staat. Zij hebben o.a. recht op gratis medische behandeling. Mannen, die 25 en vrouwen, die 20 jaar arbeid achter de rug hebben, genieten bij het bereiken van de leeftijd van 60 jaar voor mannen, 55 jaar voor vrouwen, recht op staatspensioen. Arbeidsters ontvangen volle uitbetaling, gedurende het moederschap een verlof van 2 maanden.

De Sovjet-grondwet garandeert het recht op ontwikkeling. Voor de revolutie in 1917 kon 67 % van de bevolking lezen noch schrijven. Slechts 8 millioen kinderen gingen naar school. Op 90 inrichtingen van hoger onderwijs waren 124.000 studenten. De Sovjet-regering heeft in 1930 de algemene leerplicht ingevoerd. In 1940 bedroeg het aantal schoolgaanden 35 millioen. Aan het begin van de tweede wereldoorlog waren er 700 inrichtingen voor hoger onderwijs met 600.000 studenten. Het onderwijs is meestal kosteloos en het staat voor iedereen open, naar gelang van bekwaamheid.

Vrijheid van godsdienst.

De Sovjet-grondwet waarborgt de vrijheid van geweten en godsdienst. Tijdens het Tsarisme was de Russische orthodoxe kerk de Staatskerk en de aanhangers van andere godsdiensten en secten, b.v. Rooms-Katholieken, Mohammedanen en Joden, werden vervolgd. De Sovjet-regering scheidde de Staat van de Kerk. De godsdiensten werden aan elkaar gelijk gesteld. Ook verkreeg de burger het recht om geen godsdienst te belijden.

De orthodoxe kerk heeft zelf ook afstand gedaan van de oude politieke voorrechten. De Metropoliet van Moskou, de hoogste vertegenwoordiger van deze kerk, verklaarde: „De leden van de orthodoxe kerk zijn allerminst geneigd om deze veranderingen te zien als „vervolging", maar eerder als de terugkeer naar de tijden der Apostelen, toen de Kerk en zijn dienaren het ware pad volgden, dat Christus hun gewezen had, toen zij hun dienst niet beschouwden als een wereldlijk beroep, waarmee zij in hun onderhoud voorzagen, maar als een gehoorzaamheid aan de roep van Christus."

Persoonlijke vrijheid.

De Stalin-grondwet verklaart, dat de vrouw de gelijke van de man is en bevat de noodzakelijke bepalingen, om die gelijkheid in levende werkelijkheid om te zetten. De grondwet verzekert ook de onschendbaarheid van de personen en de huizen van de burgers, het briefgeheim en het asylrecht voor buitenlanders. De grondwet verzekert vrijheid van spreken, van drukpers, van vergadering, van vereniging, van betogingen, en demonstraties. In de Sovjet-Unie heerst vrijheid van processie, in Nederland niet.

Op één belangrijk terrein is de vrijheid van handelen voor de Sovjet-burgers beperkt: de ene sovjet-mens

mag de andere niet uitbuiten. Dit verbod veroorzaakt natuurlijk in de kapitalistische landen onder de kapitalisten en hun handlangers een gehuil van woede over de in de Sovjet-Unie heersende onvrijheid en dictatuur! Een socialist gaat met een schouderophalen aan dat lawaai voorbij.

De plichten.

De rechten van de Sovjet-burger zijn niet te scheiden van zijn plichten. Hij moet zich houden aan de wetten, hij moet de arbeids-discipline naleven, de gevoelens van de gemeenschap eerbiedigen.

Het beveiligen van de socialistische eigendom is de plicht van iedere burger. Deze eigendom is voortgebracht door het volk en de bron van de welvaart, de macht en de culturele bloei van het gehele volk. Personen, die de openbare, socialistische eigendom aanranden, worden beschouwd als vijanden van het volk.

Dienst in het Rode Leger is een ereplicht voor iedere burger om daarmede zijn vaderland te verdedigen, zijn socialistisch vaderland. Met dat socialistische vaderland verdedigt hij zijn socialistische vrijheid, zijn hele socialistische bestaan.

De rechten en de plichten van de Sovjet-burger vormen een onafscheidelijk geheel.

6. Dertig jaar socialistische economie in de S. U.

Een nieuwe beschaving.

In het naschrift van de 2e uitgave van „Sovjet-Communisme" schrijven de Engelse sociaal-democraten S. en B. Webb in 1937: „Vijftien jaar ervaring met 3 opeenvolgende vijfjarenplannen hebben de uitvoerbaarheid aangetoond van hetgeen de westerse wereld ver-

klaarde boven het menselijk vermogen te liggen, namelijk het van tevoren beramen van de materiële productie en de culturele werkzaamheden van een enorme bevolking; dit gecombineerd met de weloverwogen organisatie van het geheel ter voorziening en bediening van de gemeenschap, zonder het richtsnoer van de „prijs op de markt", die door het marchanderen van kopers en verkopers bereikt wordt". Even verder zeggen zij, dat dit „duidelijk gelijk staat met een nieuwe beschaving".

De productie.

De geschiedenis van de economische opbouw is een aaneenschakeling van grote successen, die, de een voor, de andere na, de enorme superioriteit bewijzen van het socialisme boven het kapitalisme. Het geld, belegd in de nationale productie, bedroeg in 1925 46,5 milliard roebel, in 1936 121,1 milliard roebel.

De jaarlijkse toename bedroeg gemiddeld 13 %, dat is — het 3- tot 10-voudige van wat de kapitalistische landen presteren.

Het proletariaat had als erfenis van het Tsarisme een verarmd boerenland verkregen; in minder dan 20 jaar werd de Sovjet-Unie in een industrie-land omgezet. In 1913 leverde de industrie 42,1 % van de totale productie en de landbouw 57,9 %, in 1937 waren deze getallen achtereenvolgens 77,4 % en 22,6 %. Volkomen nieuwe takken van industrie werden geschapen.

Volgens cijfers van de Volkenbond steeg de index van de productie aan productiemiddelen van 1927 tot 1936 van 62 op 486 (in 1929 op 100 gesteld) en van consumptiemiddelen in dezelfde tijd van 65 op 286. De gemiddelde groei van de productie per jaar bedroeg ongeveer 28 %! In dezelfde tijd steeg de productie in de kapitalistische wereld *niet.*

Vooral de productie in de machine-industrie steeg

sterk in de Sovjet-Unie. In 1936 was deze bijna een dertigvoud van die in 1913!

Ook de landbouw is in de Sovjet-Unie op grootse wijze gemechaniseerd. In 1928 waren er 26.000 tractoren, in 1936 bijna een half millioen. De oude houten ploegen van het tsaristische Rusland zijn verdwenen. De ontwikkeling van de productiekrachten in de landbouw ging met nog groter sprongen dan in de industrie.

Door de sprongsgewijze ontwikkeling van de industrie in de Sovjet-Unie, haalt de Sovjet-Staat de kapitalistische landen, de een voor, de andere na, in. Wat het volume van de productie aangaat staat heden ten dage de Sovjet-Unie na de Verenigde Staten van Amerika op de tweede plaats.

De productie per arbeider steeg sterk in de Sovjet-Unie; in het jaar 1934 met 10 %, in 1935 met 15 %, in 1936 zelfs met 22 %. Dit hoge cijfer werd door de Stachanov-beweging veroorzaakt. De V.S. gaven voor de jaren 1919 tot 1936 getallen te zien van 3 %, zodat ook hieruit de superioriteit van het Socialisme blijkt.

De arbeidsprestatie in de Sovjet-Unie blijft in vele gevallen toch nog beneden die in sommige kapitalistische landen. Dit komt doordat een aandrijfsysteem als in de kapitalistische landen ontbreekt. Dit wordt meer dan goed gemaakt door het feit, dat de arbeiders in de Sovjet-Unie tot op hoge leeftijd tot werken in staat blijven, terwijl zij in de V.S. op een leeftijd van 40 jaar reeds als oud gelden en niet meer tewerk gesteld worden in fabrieken, waar aan de lopende band gewerkt wordt.

De omzet.

Tengevolge van de gestegen productie nam de omzet van de consumptiegoederen enorm toe. In 1932, het begin van het tweede vijfjarenplan, bedroeg deze 47,8

milliard roebel, aan het einde ervan in 1936 122,5 milliard roebel. De stijging van de productie aan consumptiegoederen wordt alleen begrensd door de productiemogelijkheden. Een overproductie kan nooit ontstaan, daar, behalve de lonen, ook de prijzen door de Staat worden vastgesteld. Naarmate de productie en de productiviteit van de arbeid toeneemt, worden de prijzen verlaagd en de lonen verhoogd, zodat de koopkracht stijgt.

De productie van landbouwproducten vertoont ook een grote vooruitgang. In 1937 was deze het dubbele van voor de eerste wereldoorlog! Dit is veroorzaakt door een sterke mechanisatie van de landbouw, mogelijk in de grote collectieve bedrijven, en door de toepassing van allerlei veredelde gewassen, het resultaat van uiterst uitgebreide wetenschappelijke onderzoekingen op landbouwkundig gebied. De productie van gewassen voor de industrie, zoals katoen, is met enorme sprongen omhoog gegaan, zodat de S.U. onafhankelijk is geworden van de invoer uit het buitenland van deze goederen.

De valuta.

In alle kapitalistische landen is de waarde van de valuta (het geld) tussen de beide wereldoorlogen één of meer malen verminderd. Overal heeft de inflatie gewoed in meer of mindere mate, vooral tengevolge van de grote crisis. Het pond is gedevalueerd, de dollar, de gulden, de franc. Na de tweede wereldoorlog is de waarde van het geld weer overal sterk verminderd, wat o.a. uit de hoge prijzen duidelijk blijkt. Door deze devaluaties wordt een ieder getroffen, die moet leven van een vast inkomen uit arbeid. De kapitalist, bezitter van productie-middelen en goederen, echter niet. Door de devaluatie wentelt de bourgeoisie de kosten van de

oorlog geheel af op het werkende volk, evenals hij tijdens een crisis de lasten op het volk afwentelt.

In het tsaristische Rusland bracht de eerste wereldoorlog een ontwaarding van de valuta. De proletarische revolutie annuleerde alle staatsschulden, maar door de burgeroorlog daalde de waarde van de roebel verder. De staat zorgde door verhoging van lonen en verdeling van levensmiddelen, dat het werkelijke loon van de arbeider niet daalde. Daardoor werd de bourgeoisie het slachtoffer van de devaluatie. In het einde van 1922 was de economie in evenwicht, een vaste munt was het gevolg. Deze munt was de enige in de hele wereld, die geheel gespaard bleef in de grote wereldcrisis. De koopkracht van de roebel is door het dalen van de prijzen steeds gestegen tot de tweede wereldoorlog toe.

Natuurlijk heeft de tweede wereldoorlog het prijsniveau, behalve voor de noodzakelijkste artikelen, sterk verhoogd. In de Sovjet-Unie worden de oorlogslasten gedragen door het gehele volk, ieder naar zijn vermogen. Nu reeds zijn, kort na de oorlog, vele prijzen drastisch verlaagd, terwijl zij in de kapitalistische landen, ook in Nederland, nog steeds verder stijgen.

Het loon.

Het loon in de Sovjet-Unie is, door het uitvoeren van de vijfjarenplannen sterk gestegen. In het jaar 1936 was het loon van een arbeider in de industrie 2,9 maal zo hoog als in 1929. Naast dit loon bezit de arbeider tal van voordelen, tengevolge van de sociale verzekeringen.

De loonsverhogingen (gepaard gaande met prijsverlaging), zijn het gevolg van de vergroting van de productie van industriële producten. Deze bedroeg in 1928 9 milliard roebel, in 1932 17,2 milliard en in 1936 31,8 milliard roebel.

De laatste wereldoorlog.

De uitvoering van het derde vijfjarenplan (1938—1942) is door de oorlog niet voltooid. Door de inval der Nazi-horden moest de industrie in een minimum van tijd worden overgeschakeld op oorlogsproductie. Hele takken van industrie verhuisden van het Westen naar het Oosten.

Het tweede jaar van de oorlog bracht reeds een kolossale productie: 30.000 tanks en 40.000 vliegtuigen. In de 3 laatste oorlogsjaren leverde de Sovjet-industrie 120.000 kanonnen, een 30-voud van wat het Tsarisme had gepresteerd! De grootste prestaties in de industrie gingen gepaard met een, nu eenmaal noodzakelijke, verlaging van de normale vredesproductie.

De wederopbouw.

Het doel van het vierde vijfjarenplan, waarvan de uitvoering reeds in 1946 begon, is om te beginnen binnen 2 jaar, dus in 1947, het vooroorlogse niveau te herstellen, om dit daarna aanzienlijk te verhogen. De gemiddelde verhoging der industrie in deze 5 jaar wordt, vergeleken met 1940, op 50 % gesteld! De getroffen gebieden zullen hersteld worden en hun productie zelfs met 15 % verhogen!

Bij deze cijfers steken de verhoudingen in het kapitalistische Nederland wel heel schril af. Volgens onze Minister van Economische Zaken zal in 1950 ons vooroorlogse levenspeil nog niet hersteld zijn, laat staan overtroffen.

In het vierde vijfjarenplan zal ook de opbrengst der landbouw verder stijgen, vooral de uitbreiding der veestapel zal sterk worden gestimuleerd. Er zal meer dan 7000 km aan spoorwegen worden aangelegd, autowegen zullen worden gebouwd, het vliegverkeer zal sterk worden uitgebreid.

Aan de bouw van huizen wijdt het plan grote aandacht. De huizenbouw zal volgens de nieuwste methoden fabriekmatig gaan geschieden.

Aan onderwijs en cultuur wordt de grootst mogelijke zorg besteed. Het aantal scholieren zal stijgen tot 40 millioen. Het aantal specialisten zal in de loop van het plan bijna verdubbeld worden.

De productiviteit van de arbeid zal door het invoeren van betere arbeidsmethoden met 36 % stijgen. De gemiddelde loonsverhoging zal 46 % bedragen. De distributie zal in 1947 geheel worden afgeschaft.

De uitvoering van het plan is in volle gang. De gepubliceerde cijfers tonen reeds aan, dat een aantal plannen van het eerste jaar zijn overtroffen! Grote kwantiteiten kleding b.v. werden extra geproduceerd.

Door de uitvoering van dit vijfjarenplan zullen de imperialistische grootmachten worden ingehaald en voorbijgestreefd. De Sovjet-Unie zal het meest vooraanstaande land ter wereld geworden zijn.

7. Communisme, het doel.

Het utopisme.

Het einddoel van de politieke strijd van de marxistische arbeidersklasse is de communistische maatschappij. Wat wordt hieronder verstaan?

De ideeën, die de arbeidersklasse zich gevormd heeft van de maatschappij, die voor de kapitalistische in de plaats moest komen, hebben in de loop der geschiedenis een grote wijziging ondergaan. Toen, in het begin van de vorige eeuw, de kapitalistische industrie betrekkelijk zwak ontwikkeld was en het proletariaat ook zwak en niet georganiseerd was, kon het zijn klassebelangen nog niet herkennen. Toch zagen reeds vele vooruitstrevende mensen, dat het kapitalisme zeer veel

onheil bracht. Zij zagen evenwel niet goed de wegen, waarlangs het kapitalisme zich zou ontwikkelen. Bij hun politieke actie gingen zij dus niet uit van de kapitalistische werkelijkheid. Zij ontwierpen plannen voor een nieuwe socialistische maatschappij uit hun fantasie en zij hoopten door propaganda de mensen te winnen voor hun ideeën. Deze utopisten zagen wel de klassetegenstellingen in de maatschappij, maar zij begrepen niet, dat de klassenstrijd de hefboom was, waarmee de kapitalistische maatschappij kon worden overwonnen en de socialistische of communistische kon worden gesticht.

Deze utopisten richtten zich in hun propaganda vooral tot de vertegenwoordigers van de heersende klasse. Hun socialisme was geen proletarisch, maar een klein-burgerlijk socialisme. Historisch had dit utopistisch socialisme waarde, doordat het een hevige critiek leverde op de kapitalistische maatschappij. Heden ten dage daarentegen zijn de nog steeds grote resten van dit socialisme een rem voor de ontwikkeling van de socialistische maatschappij.

Het wetenschappelijk socialisme.

In tegenstelling tot dit utopistisch socialisme staat het wetenschappelijk socialisme van Karl Marx en Friedrich Engels. Zij hebben op wetenschappelijke wijze het kapitalisme onderzocht en de ontwikkelingswetten ervan bloot gelegd. Zij hebben aangetoond, dat het proletariaat er toe geroepen is de kern te vormen van de strijd voor het socialisme. Later heeft Lenin de aard van het latere kapitalisme, het imperialisme, uiteengezet. Ook in de practijk van het handelen hebben zij een zeer belangrijke bijdrage geleverd bij het ontwikkelen van de maatschappij van kapitalisme naar communisme.

Het Marxisme heeft nl. ook onderzocht, hoe, na het vernietigen van de kapitalistische maatschappij, de nieuwe communistische maatschappij zal ontstaan. Deze maatschappij is nl. niet ineens te verwezenlijken. Eerst ontstaat de socialistische maatschappij, die nog allerlei resten bevat van het kapitalisme, resten, die met de tijd, door de verdere ontwikkeling van de socialistische maatschappij, kunnen worden overwonnen. Marx en Engels maakten daarom een onderscheid tussen de twee ontwikkelingstrappen van de nieuwe maatschappij. De eerste fase of de socialistische, de tweede hogere fase of de communistische.

Er zijn velen, die zich socialist noemen, maar die in werkelijkheid het kapitalisme in een of andere vorm verdedigen.

Socialist zijn betekent: het opheffen van het particuliere bezit aan productiemiddelen.

De socialistische maatschappij.

In de socialistische maatschappij bezit niemand productiemiddelen, de enige vorm van verdienste is gelegen in de arbeid. Voor parasieten en voor nietsnutters is er in de socialistische maatschappij geen plaats. De leuze is: „Wie niet werkt, zal ook niet eten".

De socialistische maatschappij heft de voornaamste tegenstelling op, die in een klassenmaatschappij bestaat, de tegenstelling tussen bezitters en niet-bezitters, tussen uitbuiters en uitgebuitenen. Dat betekent echter niet, dat alle verschillen in welstand worden opgeheven. De ongelijkheid bij de verdeling van de producten van de arbeid blijft ook tijdens het socialisme bestaan. Dit wordt veroorzaakt, doordat de productiekrachten nog niet zo hoog ontwikkeld zijn, om ieder zoveel te geven als hij nodig heeft. De arbeid is nog geen behoefte van de mensen geworden. Er bestaat dus de noodzaak van

de arbeidsprikkel. Daarom worden in de socialistische maatschappij de producten verdeeld „aan ieder naar zijn bekwaamheden, aan ieder naar zijn prestaties." De producten worden verdeeld naar hoeveelheid en aard van de verrichte arbeid, terwijl de staat productie en verbruik streng controleert.

De ongelijkheid, die in de socialistische staat blijft bestaan, is een werktuig om de maatschappij verder te ontwikkelen tot een hoger niveau, om de mens op te voeden tot een andere instelling ten opzichte van de arbeid. Het socialisme leert de mens, dat het verwerven van brood en kleding geen zaak is, die hem alleen aangaat, maar die de gehele maatschappij aangaat. Het socialisme voedt de mens op tot gemeenschapsmens, waar niet langer zoals in de klassenmaatschappij „de ene mens de andere een wolf is", maar „zijn broeders broeder". De strijd om de nieuwe mens is van het allergrootste belang en kan alleen gewonnen worden onder socialistische verhoudingen.

In de socialistische maatschappij schept het proletariaat zijn eigen staatsapparaat. Deze proletarische staat moet het socialisme beschermen tegen sabotage van de verslagen klasse, de productie organiseren en controleren en de staat beveiligen tegen aanvallen van de imperialistische landen. Om deze taken uit te kunnen voeren moet de macht van de staat zeer worden versterkt.

Bij de ontwikkeling van de socialistische maatschappij groeien de productiekrachten snel. Op een zeker moment zal de productie van de industrie en landbouw zo hoog zijn opgevoerd, dat de maatschappij genoeg kan voortbrengen om de behoeften van allen te bevredigen. Dan zal de maatschappij de hogere phase, de communistische phase hebben bereikt. De mensen worden dan voor het eerst volledig meester over de natuur. De wet-

ten van het maatschappelijk handelen zullen met volledige kennis van zaken worden beheerst en toegepast. Alle vreemde machten, die de geschiedenis hebben beheerst, worden dan door de mensen gecontroleerd. Dan kunnen de mensen hun geschiedenis zelf maken. De mens is dan uit het rijk der noodzakelijkheid overgesprongen in het rijk der vrijheid. (Fr. Engels)

De communistische maatschappij.

In de communistische maatschappij bestaat gemeenschappelijk bezit aan productiemiddelen, evenals in de socialistische. In de communistische maatschappij bestaan geen klassen, maar alleen arbeidende mensen in de industrie en in het boerenbedrijf, die zich in een vrije vereniging van werkers economisch zelfstandig leiden. In de communistische maatschappij is de volkshuishouding georganiseerd volgens een vaststaand plan, op de hoogste trap van techniek. In de communistische maatschappij zal er geen verschil meer zijn tussen stad en land. In de communistische maatschappij zal men de producten verdelen volgens het beginsel: „Ieder naar zijn bekwaamheden, ieder naar zijn behoeften". De Kunsten en Wetenschappen zullen hun hoogste bloei bereiken. De persoonlijkheid van een ieder zal, bevrijd van iedere zorg om het brood en bevrijd van iedere vorm van knechtschap, zich in volkomen vrijheid kunnen ontwikkelen.

In de Sovjet-Unie is men reeds op weg naar het Communisme. De tegenstellingen tussen platteland en stad zijn reeds aan het verdwijnen door de verheffing van het dorp op een hoger cultureel niveau. Ook is de tegenstelling tussen hand- en hoofdarbeid aan het verdwijnen. Steeds meer arbeiders klimmen op tot het peil van technisch deskundige en ingenieur. De arbeid wordt al een behoefte voor de mensen en een nieuw

type van mensen is al opgegroeid met een groot solidariteitsgevoel en een sterk verantwoordelijkheidsbesef.

De overgang van socialisme naar communisme zal geleidelijk gaan. Als de oorlog er niet was geweest, zouden brood en vlees reeds „vrij" zijn geweest, d.w.z. *zonder bon en zonder geld.* Met dit overgangsproces verandert de rol van de Staat. De van de kapitalistische slavernij bevrijde mensen zullen leren te leven volgens een nieuwe maatschappelijke moraal, zonder uitwendige dwang.

De mensen zullen zich alzijdig ontwikkelen en tot velerlei arbeid in staat zijn. De arbeidsverdeling bij het werk zal tot het verleden behoren. Daardoor wordt de arbeid een genot en een levensroeping. De mensen zullen dan vrijwillig werken. Door de grote productiviteit van de arbeid zal een onmetelijk maatschappelijke rijkdom als uit een hoorn des overvloeds zich over het mensdom uitstorten.

De communistische maatschappij heeft de laatste resten van klassentegenstellingen overwonnen. Daardoor bezit deze maatschappijvorm geen innerlijke tegenstrijdigheden meer, die deze vorm op de duur zouden kunnen vernietigen. Een verdere groei van de mensheid zal op maatschappelijk gebied geen nieuwe economische revoluties met zich meebrengen. De duistere tijd van het verleden met zijn klassenmaatschappijen zal dan voorgoed zijn overwonnen. De mensheid zal de inleiding van zijn historie dan te boven gekomen zijn om daarna in vrijheid met kennis van zaken zijn verdere historie te scheppen.

HOOFDSTUK III

De politieke strijd van de arbeidersklasse.

1. Historische inleiding.

Het belang van de studie van de historie.

De arbeidersklasse kan haar historische taak: het omverwerpen van het kapitalisme en het opbouwen van eerst het socialisme, daarna het communisme, alleen ten uitvoer brengen door zijn politieke strijd. De kennis, nodig om deze strijd tot een goed einde te kunnen brengen, put de arbeidersklasse uit de theorie van het Marxisme en uit de ervaring van de dagelijkse strijd. Deze theorie en deze ervaring zijn nooit met elkaar in strijd, omdat het Marxisme een leer is, die, uitgaande van de practijk, getoetst is aan de practijk.

De arbeidersklasse kan haar inzicht en haar ervaring enorm verrijken uit het bestuderen van de historie in het algemeen en de geschiedenis van de arbeidersklasse zelf in het bijzonder. Daarbij leert zij, hoe vroeger de vraagstukken gesteld werden, hoe zij toen werden opgelost en daardoor bereikt zij een hogere trap van weten, waardoor het mogelijk wordt de nieuwe vraagstukken in de nieuwe verhoudingen op de snelste en beste wijze tot een oplossing te brengen.

In de vorige hoofdstukken hebben wij reeds het een en ander vernomen van de geschiedenis der arbeidersklasse in Rusland. De geschiedenis van de arbei-

dersklasse in West-Europa is anders verlopen. In het tsaristische Rusland is de arbeidersbeweging voortgekomen uit Marxistische studiegroepen, die van het begin af een duidelijk politiek stempel op de arbeidersbeweging hebben gedrukt. De politieke strijd trad er altijd sterk op de voorgrond, naast de strijd van de vakbeweging.

De arbeidersbeweging in West-Europa.

De arbeidersbeweging in West-Europa is ouder dan de Russische; het kapitalisme had ook zijn bakermat in West-Europa. De eerste daden van de arbeidersklasse, gericht tegen de bourgeoisie, bestonden in het vernietigen en het stukslaan van nieuwe machines, die vele arbeiders van hun werk beroofden, waardoor zij met hun gezin tot de hongerdood werden veroordeeld. De bourgeoisie wierp zich met al haar macht tegen deze machine-stormers en de nieuwe machines werden toch ingevoerd. De arbeidersklasse moest dus een nieuwe vorm van verzet tegen de uitbuiting vinden, die haar dreigde te vernietigen. Deze vorm vond zij in de vereniging van arbeiders, in de „vakvereniging", die in Engeland zich omstreeks 1830 sterk ontwikkelde. Het doel van de vakbeweging was het vormen van een sterke macht, om daarmede het loon op een menswaardig niveau te verhogen.

Bij de klassenstrijd, die ontbrandde na het stichten van de vakverenigingen, ondervond de arbeidersklasse, dat de landswetten door de bourgeoisie werden gebruikt tegen haar. Daardoor begreep overal de arbeidersklasse, dat zij ook op politiek gebied moest gaan ijveren voor een democratische wetgeving. In Engeland ontwikkelde zich zodoende de „Chartistenbeweging", die in 1838 o.a. algemeen stemrecht eiste. Een geweldige agitatie werd door deze chartisten ge-

voerd: demonstraties, vergaderingen, grote petitionnementen. Door dergelijke democratische bewegingen is het politiek bewustzijn der arbeidersklasse ontwaakt.

Naast de vakvereniging en de beweging tot verovering van de democratie voor de arbeidersklasse, ontstond de socialistische beweging, die eerst nog utopistisch van aard was.

Bekend geworden is de socialist Owen, een Engelse fabrikant, die zijn fabriek veranderde in een coöperatie, waarin de arbeiders deel hadden in de gemaakte winst.

Het utopistische socialisme heeft lange tijd nog delen van de arbeidersklasse in West-Europa beheerst. Met de geringe ontwikkeling van het kapitalisme kwamen onrijpe ideeën aangaande het socialisme overeen. In overeenstemming met de verdere historische ontwikkeling hebben Karl Marx en Friedrich Engels het wetenschappelijke of marxistische socialisme geschapen. In tegenstelling tot de utopistische socialisten, noemden zij zich communisten.

In verschillende West-Europese landen ontstonden „Communistenbonden", die de leuze aanhieven: „de bevrijding van de arbeidersklasse moet het werk van de arbeidersklasse zelf zijn".

In 1847 vroeg de internationale „Communistenbond" aan Marx en Engels een uitvoerig Partijprogramma op te stellen, zowel de theorie als de practijk bevattend.

Het antwoord was „Het Communistisch Manifest", dat tot een richtsnoer is geworden voor de arbeidersbeweging.

De bond der Communisten was te zwak om als organisatie het kapitalisme te vernietigen, maar, als ergens een revolutionnaire of vooruitstrevende beweging tot ontplooiing kwam, daar waren zijn leden

de drijvende kracht. Ook bij de burgerlijke democratische bewegingen tegen de feodale machten in Europa stonden zij in de voorste gelederen.

Strijd tussen bourgeoisie en proletariaat.

Een zeer belangrijke les leerde het proletariaat bij de woelige maanden in 1848. Bij de democratische bewegingen van de bourgeoisie, trad het op met zijn eigen eisen. Het gevolg was, dat de bourgeoisie verraad pleegde aan haar eigen beweging. De bourgeoisie sloot b.v. in Duitsland een verbond met de feodale machten uit angst voor de arbeidersklasse. Het groot en sterk worden van de arbeidersklasse is de oorzaak, dat de bourgeoisie in landen als Duitsland haar historische taak niet vervuld heeft en in landen als Frankrijk, niet heeft voltooid.

De eerste grote botsing tussen bourgeoisie en proletariaat vond plaats in de Juni-maand van 1848 te Parijs. De regering ontsloeg alle ongehuwde arbeiders uit de werkverschaffing. Er bleef de arbeiders de keus tussen verhongeren of er op los te slaan. De opstand tegen de burgerlijke orde duurde 5 dagen en werd toen in bloed gesmoord. Maar, door deze strijd was de bourgeoisie zo verzwakt, dat zij in 1851 het veld moest ruimen voor de dictator Keizer Napoleon III.

Het terreur-regiem van deze avonturier bracht, door zijn verregaande corruptie, Frankrijk op de rand van de afgrond. In de Frans-Duitse oorlog leidde het in 1870 tot de ene nederlaag na de andere. Het antwoord van de Parijse arbeidersklasse was de Commune van Parijs, het grote lichtende voorbeeld in West-Europa van socialistische strijd, het eerste voorbeeld van een regering van de arbeidersklasse.

De Franse bourgeoisie heeft tijdens de oorlog van

1871 de beweging in Parijs neergeslagen met de passieve steun van de Duitse troepen. De Franse bourgeoisie bewees, dat haar tegenstander in de eerste plaats niet was het aanvallende Duitse leger, maar de eigen arbeidersklasse. Door de contrarevolutie werden in Parijs tienduizenden aanhangers der Commune vermoord en tienduizenden werden naar de West verbannen. De geschiedenisbeschrijving der bourgeoisie meet breed alle gewelddaden van revoluties uit, maar de, een tiental malen grotere gewelddaden van de contrarevolutie worden verzwegen en met de mantel der „liefde" bedekt.

Het verdere verloop van de geschiedenis heeft geleerd dat de macht der bourgeoisie zich steeds meer in handen van een kleine groep grootkapitalisten concentreerde. Deze groep heerst niet alleen over de arbeidersklasse, de kleine boeren en de middenstand, maar zij heeft ook grote lagen van de bourgeoisieklasse zelve economisch van zich afhankelijk gemaakt. Het bondgenootschap met de feodale resten van het verleden heeft daarentegen deze groep sterker en hechter gemaakt.

Een van de meest wrange vruchten van deze ontwikkeling was het nationaal-socialisme in Duitsland.

Bovendien heeft de bourgeoisie vooral in de laatste wereldoorlog weer zo duidelijk getoond, dat zij hoogst onbetrouwbaar is bij de verdediging van het vaderland tegen een fascistische indringer. Grote delen van de bourgeoisie, zoals openlijk de Vichy-lieden in Frankrijk, meer bedekt, grote delen van de bourgeoisie in Nederland, sloten een bondgenootschap met de fascistische vijand, om op die wijze het volk te kunnen knechten. De wereld-bourgeoisie is één in haat tegen de vooruitstrevende arbeidersklasse.

De Internationale.

Tegen de aanvallen der internationale bourgeoisie stichtte de arbeidersklasse haar „Internationale". De Eerste Arbeiders Internationale werd in 1864 gesticht. Een lang leven heeft deze eerste organisatie niet gehad. In de eerste plaats werd zij, na de Commune van Parijs, in alle landen hevig vervolgd. Bovendien werd zij verzwakt en verscheurd door een anarchistische oppositie in eigen rijen onder leiding van Bakoenin, die voor geen middel terugdeinsde om zijn denkbeelden door te zetten. De Eerste Internationale ging te gronde. Maar, in de verschillende landen ontstonden en groeiden arbeiderspartijen, die het werk voortzetten.

Marx schreef: „De Internationale is, inplaats van af te sterven, slechts uit haar eerste periode in een hogere getreden, waar haar oorspronkelijke strevingen gedeeltelijk verwezenlijkt zijn. In de loop van deze voortschrijdende ontwikkeling zal de Internationale nog verscheidene veranderingen hebben door te maken, voordat het laatste hoofdstuk van haar geschiedenis kan worden geschreven".

De organisatievormen van het proletariaat hebben zich inderdaad aangepast aan de heersende omstandigheden. Met het oog hierop werd b.v. de Derde Internationale ontbonden tijdens de tweede wereldoorlog.

2. De politieke partij van de arbeidersklasse.

De Communistische Partij.

De historische taak van de arbeidersklasse bestaat in het overwinnen van het kapitalisme en het opbouwen van een socialistische maatschappij. De arbei-

dersklasse kan deze taak alleen volbrengen, door in de eerste plaats een hechte, strijdvaardige partij te vormen, een partij, die leiding kan geven bij dit historische proces. De partijen, die de arbeidersklasse daartoe heeft opgericht, zijn de Communistische Partijen. In Rusland is bewezen, dat de Communistische Partij een doelmatig werktuig was bij het stichten en opbouwen van de socialistische staat, in de andere landen hebben de Communistische Partijen bewezen, dat zij de belangen der arbeidersklasse trouw behartigen en de opbouw van de socialistische maatschappij voorbereiden. Gedurende de tweede wereldoorlog hebben de Communistische Partijen zelfs de spits afgebeten bij de verdediging van het ganse volk tegen de zwarte fascistische reactie en daarbij de grootste offers gebracht. De Communistische Partijen van West-Europa zijn machtige instrumenten geworden om de volkswil naar een beter bestaan kracht bij te zetten, om het verlangen naar een socialistische maatschappij tot uitdrukking te brengen, om de kapitalistische maatschappij te vervangen door de socialistische maatschappij.

Dit laatste nu is een zeer ingewikkeld en langdurig proces. Daartoe moeten allerlei groepen van de bevolking in de strijd worden betrokken, ieder op haar wijze. Daarbij doen vele tegenslagen zich voor en slechts moeizaam worden de verschillende mensen zich er van bewust, dat zij onvermijdelijk zullen moeten breken met alle instellingen van het kapitalisme. Slechts langzaam zullen zij alle vooroordelen afleggen, die tientallen eeuwen van klasseheerschappijen hebben aangekweekt.

De strijd voor het vervangen van de ene maatschappelijke orde door de volgende, is steeds een moeilijke en hardvochtige strijd geweest. De oude heersen-

de klasse geeft nooit haar voordelen vrijwillig prijs. De strijd om een nieuwe maatschappij is daardoor een strijd op leven en dood.

Om deze langdurige, moeilijke en hardnekkige strijd tegen het kapitalisme te kunnen voeren, heeft het proletariaat een marxistische partij nodig, een partij, steunende op een theorie, die een juist handelen in de verschillende omstandigheden waarborgt. „De leer van Marx is almachtig, omdat zij juist is", zei Lenin. Inderdaad, alleen het Marxisme ziet de wereld, zoals deze werkelijk is. Alleen het Marxisme kent een volkomen eenheid van theorie en practijk, van denken en handelen.

Het proletariaat de leider in de partij.

„Van alle klassen, die heden ten dage tegenover de bourgeoisie staan, is slechts het proletariaat een werkelijk revolutionnaire klasse", zegt Marx in het „Communistisch Manifest". Het proletariaat is beroofd van zijn eigendom aan productiemiddelen, het speelt de hoofdrol in het productieproces, het schept goederen van de kapitalistische maatschappij. Het proletariaat, dat gedwongen wordt gezamenlijk te arbeiden, leert gezamenlijk te strijden. Er ontstaat in het proletariaat een solidariteit, die niet bij de landsgrenzen ophoudt. Dit alles maakt van het proletariaat een consequente, revolutionnaire klasse, die in staat is om met grote moed en zelfopoffering de klassenstrijd tot het einde door te strijden, tot het oprichten van de klassenloze socialistische maatschappij. Daarom speelt in de Marxistische Partij de arbeidersklasse de grootste rol, de arbeidersklasse moet het hele werkende volk rondom zich verenigen.

Maar, de Communistische Partij moet meer zijn dan een arbeiderspartij, die zich beperkt tot het re-

gistreren van wat de arbeidersklasse beleeft en denkt.

„De Partij", zegt Stalin in de „Grondslagen van het Leninisme", „moet de arbeidersklasse vooruit zijn, zij moet verder dan de arbeidersklasse zien, zij moet aan het proletariaat leiding geven en niet achter de spontane beweging aansukkelen."

„De Partij moet in de eerste plaats de voorhoede van de arbeidersklasse zijn."

De marxistische partij verbindt de strijd voor de verwezenlijking van de wensen van het werkende volk met het socialistisch en communistisch einddoel. Het is een zeer moeilijke taak, dit steeds in iedere situatie op de juiste wijze te doen.

De marxistische of communistische partij is een onverbreekbaar deel van de arbeidersklasse. Het zijn juist de beste arbeiders, die juist hun weg naar deze partij vinden, arbeiders, die daarbij de vertegenwoordigers zijn van hun kameraden. De kracht van de Partij ligt juist in de verbinding van die actieve leden en de overige arbeiders, die zij vertegenwoordigen en wier vertrouwen zij weten te winnen.

Dit vertrouwen weet de Communistische Partij te veroveren door de juistheid van haar theorie, door haar juiste politiek, door haar juiste strijd voor de belangen van het hele werkende volk en doordat de Partij het verstaat de massa's te overtuigen.

Om een voorbeeld te noemen: de groei van de Communistische Partij Nederland in de oorlogsjaren en daarna, is veroorzaakt, omdat alleen de Communistische Partij de roofoorlog van het fascisme jarenlang voorzag en er stelling tegenover heeft genomen, omdat de Communistische Partij in de illegaliteit op voortreffelijke wijze leiding wist te geven aan het verzet en daarvoor geen offers heeft geschuwd, omdat de Communistische Partij alleen de juiste weg heeft

aangewezen voor de nieuwe opbouw, terwijl alle andere partijen, de een wat openlijker, de andere wat meer bedekt, aansturen op herstel van de oude kapitalistische en koloniale verhoudingen.

De Communistische Partij is niet eenvoudig een organisatie, maar de hoogste vorm van organisatie van de arbeidersklasse, schreef Lenin. De politieke partij is de belangrijkste organisatie van de arbeidersklasse. Daarnaast staan andere vormen van organisatie, vakverenigingen, jeugdverenigingen, vrouwenbonden, coöperaties. Het is de taak van de Partij, nauw verbonden te zijn met al deze organisaties, om op die wijze de grote massa's van alle werkers te kunnen betrekken in de strijd voor het socialisme.

De partijdiscipline.

Deze strijd tegen het kapitalisme eist een hechte, doelbewuste partij. Deze strijd is te vergelijken met die tijdens een oorlog, waar de strijd gevoerd wordt met gedisciplineerde legers, die alles ondergeschikt maken aan het doel: het winnen van de strijd. Iedere vergelijking gaat ergens mank, ook deze. De strijd voor het Socialisme moet gevoerd worden op een wijze, die het socialisme naderbij brengt. De strijdmethoden moeten in overeenstemming zijn met het grootse doel. Natuurlijk moeten de strijdmethoden van de legers van klasse-maatschappijen, om maar te zwijgen van de koloniale legers en de fascistische legers, niet worden overgenomen. Maar de strenge discipline van legers moet als voorbeeld dienen. Als de noodzaak van die discipline door de partijleden is begrepen, wordt deze vrijwillig aanvaard.

Er is nog een tweede groot verschil met een leger. In het leger van een klasse-staat heeft een soldaat niets te vertellen. In de Communistische Partij daar-

entegen bepalen de leden zelf de koers, die de Partij moet volgen.

Het democratisch centralisme.

De Communistische Partij is georganiseerd volgens het beginsel van het democratisch centralisme. Dat wil enerzijds zeggen, dat er een sterke centrale leiding bestaat; dat wil anderzijds zeggen, dat in de Partij een volledige democratie bestaat. Alle besluiten van de Partij komen tot stand na een uitvoerige discussie in alle organen van de Partij, in de afdelingen, in de districten, op het Congres. Het Partij-Congres is de hoogste autoriteit in de Partij, het Partij-Congres kiest de partijleiding, de partijleiding moet verantwoording afleggen aan het Congres, het Partij-Congres bepaalt de politiek van de Partij.

Wanneer de Partij echter een besluit op democratische wijze heeft genomen, dan eist de discipline van de Partij, dat dit besluit wordt uitgevoerd door alle leden, dus ook door de minderheid, die tegen het besluit was. Anders zou de Partij geen slagvaardigheid bezitten en politiek machteloos zijn.

Dit beginsel van democratisch centralisme betekent, dat de lagere organen ondergeschikt zijn aan de hogere. De afdelingen zijn dus afhankelijk van de districten, de districten van de leiding der Partij. Zo kan door het gehele land de politiek der Partij op de enig juiste wijze worden uitgevoerd.

De zelfcritiek.

Het beginsel van het democratisch centralisme sluit de critiek op de handelingen van de Partij niet uit, maar veronderstelt deze juist. Het belangrijkste middel om de partij-democratie te verwezenlijken is juist die zelfcritiek.

De zelfcritiek betekent, dat alles, wat niet deugt, wat verkeerd is, wordt opgespoord. De zelfcritiek betekent de beveiliging van de Partij tegen individuen die er in gedrongen zijn om het werk en de eenheid van de Partij te saboteren.

De zelfcritiek betekent ook de strijd tegen allerlei vormen van bureaucratie, van schematisch en foutief handelen. De zelfcritiek betekent ook het opvoeden van de partijleden door lering te trekken uit gemaakte fouten.

Fouten maakt iedereen die werkt. Het komt er echter op aan, gemaakte fouten openlijk te erkennen, de oorzaken er van op te sporen en zorgvuldig de middelen te beramen om de gemaakte fouten te herstellen. De partij, die dat doet, bewijst daarmede haar ernst en haar plichtsgetrouwheid.

„Wij hebben zelfcritiek nodig, evenals lucht en water", zei Stalin. „Wij hebben niet iedere critiek nodig, wij hebben een zelfcritiek nodig, die het culturele niveau van de arbeidersklasse verheft, haar strijdgeest ontwikkelt, haar vertrouwen op de overwinning versterkt, haar kracht vergroot en haar helpt werkelijk meester van het land te worden."

3. Het vraagstuk van de democratie.

Wat is democratie?

Na de tweede wereldoorlog is het vraagstuk van de democratie van het grootste belang geworden. De mensheid heeft gevoeld, wat de dictatuur van het fascisme heeft betekend en niemand van ons verlangt naar tijden van dwang en willekeur. Het bevestigen en het versterken van de democratie zijn eerste vereisten. Hoe staat het in dat verband met de dictatuur van het proletariaat?

Wij moeten eerst het karakter van de democratie

onderzoeken. Letterlijk betekent het woord democratie: heerschappij van het volk. Het begrip staat in tegenstelling tot oligarchie, de heerschappij van slechts enkelen, of tot aristocratie, de heerschappij van hen, die zich de besten noemen. Het oudste voorbeeld van een democratie leverde de stad Athene in de oudheid. Die „democratie" omvatte niet de slaven, die de overgrote meerderheid van de bevolking uitmaakten, ook niet de vrouwen, maar had alleen betrekking op de vrije burgers. Deze burgers waren gelijk voor de wet, zij bestuurden met behulp van door henzelf gekozen organen hun stad.

Andere voorbeelden van „democratieën" zijn vele steden in Italië en Vlaanderen in de 14e en 15e eeuw. De voornaamste, de rijkste burgers bezaten er de macht. Een zeer uitgestrekte vorm van zo'n democratie was de Republiek der Verenigde Nederlanden. De grote kooplieden vormden de stadsbesturen en het landsbestuur; de rijke „regenten" regeerden. Het volk had geen rechten.

Men kan zich afvragen, of een dergelijke staat „democratisch" genoemd kan worden. Men kan de „democratie" niet losmaken van het klassekarakter van de „democratische" staat. De Republiek der Verenigde Nederlanden was een vroeg-kapitalistische democratie. Dit betekende toen een stap vooruit. Deze staatsvorm is n.l. ontstaan in de strijd tegen de absolute monarchie van het feodale Spanje onder Philips II, onder wiens juk de zelfbewuste burgers zich niet wilden krommen. Maar, toen deze trotse burgers zich met de steun van het gehele volk hadden vrijgevochten, verhieven zij zichzelve tot heersende klasse en de democratie gold alleen voor diegenen, die tot hun klasse behoorden. Deze democratie had een streng klassekarakter.

De Franse revolutie.

Wat zich in ons land in de 16e eeuw heeft afgespeeld, herhaalde zich later in Engeland en nog later in Frankrijk, waar de bourgeoisie in 1789 in opstand kwam.

Deze revolutie nam in haar vaandel de „mensenrechten" op, gekristalliseerd in de leuze: „vrijheid, gelijkheid en broederschap of de dood".

Deze revolutie heeft een geweldige invloed op de mensheid gehad. Overal ontstond er hoop in de harten der verdrukten en alle verdrukte klassen steunden de, toen revolutionnaire, bourgeoisie. Met deze burgerlijke revolutie veroverde het volk een heel stuk democratie. De Nationale Vergadering in Frankrijk is in 1793 gekozen, volgens algemeen kiesrecht.

Na de Franse revolutie kwam de terugslag. Maar, een zeker kiesrecht bleef bestaan. In Nederland werd in 1801 een kiesrecht ingesteld voor hen, die een bepaald bedrag aan belasting betaalden! Dit censuskiesrecht is in ons land de hele vorige eeuw gehandhaafd.

Democratie in Nederland.

De burgerlijke democratie heeft zich in Nederland verder ontwikkeld in het jaar 1848. Door de opstanden van het onderdrukte volk in het buitenland, is toen een aantal hervormingen ingevoerd. De regering werd verantwoordelijk aan het gekozen parlement. Maar, de bekroning heeft deze burgerlijke democratie pas gekregen na de eerste wereldoorlog, toen, wederom onder de indruk van de revoluties buiten onze landsgrenzen, de Nederlandse bourgeoisie bereid was, tal van vrijheden toe te staan. In 1922 is het algemene, directe, gelijke en geheime kiesrecht voor mannen en vrouwen ingevoerd.

De democratie heeft zich dus in Nederland onder de burgerlijke kapitalistische verhoudingen kunnen ontwikkelen. Maar, de democratische hervormingen zijn niet vrijwillig geschonken door de Nederlandse bourgeoisie. Door de gunstige internationale omstandigheden zijn zij door de arbeidersklasse op de bourgeoisie veroverd.

Het is van het grootste belang voor het Nederlandse volk, om deze democratische rechten te behouden. Maar, zijn deze burgerlijke democratische rechten ook voldoende?

Schijndemocratie.

Voor de wet heeft in Nederland iedereen gelijke rechten en gelijke kansen. Maar, heeft hij die ook in de practijk van het dagelijkse leven?

Niemand zal dit kunnen beweren. De maatschappij is een klasse-maatschappij. Als een arbeider, een niet-bezitter van productiemiddelen, in zijn levensonderhoud wil voorzien, is hij gedwongen zijn arbeidskracht te verkopen aan de kapitalist. Deze laatste stelt daarbij zijn voorwaarden. In het bedrijf houdt de democratie op te bestaan.

Is er gelijkheid bij het kiesrecht? Ook deze gelijkheid is slechts schijn. Bij iedere verkiezingsactie beschikken de kapitalisten over een geweldig propaganda-apparaat. Zij beschikken over bijna alle kranten, over de radio, over de film. Zij beschikken over de pers-bureaux en nieuwsdiensten, die de mensen moeten voorlichten, maar die allerlei tendentieuze berichten de wereld in sturen, vooral als het over socialisme en communisme gaat. De bourgeoisie beschikt ook over de vergaderlokalen, waardoor het recht op vergadering maar al te vaak in de lucht komt te hangen. Bij geen enkele zogenaamde vrije verkie-

zing is er gelijkheid tussen arbeiders- en burgerlijke partijen.

De burgerlijke gelijkheid berust op bedrog. Er kan geen gelijkheid zijn tussen de kapitalist en de arbeider, tussen de uitbuiter en de uitgebuitene. Onder het kapitalisme geniet alleen de kapitalist volle vrijheid.

„Zolang dit zo is, is het gepraat van gelijkheid bedrog en hoon. Om werkelijke gelijkheid te veroveren, moet men de kapitalisten wegjagen, de klassen opheffen, de uitbuiting van de ene mens door de andere afschaffen, moet men het communisme oprichten. Eerst na deze verandering kan men van vrijheid en gelijkheid spreken, zonder de arbeiders, de werkers en de armen te honen", schreef Lenin.

Dat de bourgeoisie niet met de democratie is getrouwd, is in de afgelopen jaren wel heel duidelijk geworden. Overal, waar de bourgeoisie haar wil niet kon doorzetten, met behulp van haar methoden van beïnvloeding in de parlementair-democratisch geregeerde staat, steunde zij het fascisme en bracht dit aan de macht. Het fascisme is de openlijke dictatuur van de bourgeoisie en wel van haar meest agressieve deel, de monopolistische bourgeoisie.

Zo ondersteunde de Italiaanse bourgeoisie Mussolini, toen na de eerste wereldoorlog eensgezind de vooruitstrevende partijen in Italië in de regering de koers gingen aangeven. Zo bracht de Duitse bourgeoisie het Hitler-fascisme aan de macht, toen, ten gevolge van de crisis, het Duitse volk zich radicaliseerde en toen de bourgeoisie besloten had tot de volgende wereldoorlog. Het monopolie-kapitaal moest eerst „de binnenlandse vijand" verslaan, voordat het de „buitenlandse" te lijf kon gaan.

Dat de bourgeoisie geen democratische klasse is, bewijst haar optreden in de koloniale landen. „Neder-

lands Indië" was een volkomen politiestaat, waar inlanders zonder rechterlijk vonnis konden worden opgepakt, waar in Nieuw-Guinea uitgebreide concentratiekampen werden ingericht. De veelgeprezen democratische vrijheden waren er volkomen zoek.

De Nederlandse bourgeoisie is trouwens alleen democratisch, als zij in nood zit. Dat hebben de jaren 1848 en 1918 voldoende bewezen. Tijdens de laatste oorlog heeft de bourgeoisie daarentegen moed geput en voor na de bevrijding een sterk autoritair bewind voorbereid. Deze plannen zijn niet helemaal gelukt, maar het Militair Gezag is het gevolg geweest. En de regeringen, die achtereenvolgens optraden, hebben de democratische gewoonten, benevens de Grondwet zowat dagelijks geschonden. Het beveiligen van de democratische vrijheden en rechten, hoe onvolkomen ook, kan niet meer aan de bourgeoisie worden toevertrouwd. De arbeidersklasse zelf en het gehele werkende volk moeten met hand en tand strijden voor het handhaven van de reeds bestaande rechten.

Uitbreiding van de democratie.

Maar, daarboven moeten deze rechten worden uitgebreid. Aan de uitbuiting moet een einde komen. De rijkdommen der aarde moeten ter beschikking staan van het gehele volk. Het socialisme is een noodzakelijkheid geworden. Niet alleen de gelijkheid voor de wet moet bestaan, maar ook de gelijkheid in het dagelijkse leven.

De bourgeoisie zal zich met hand en tand hiertegen verzetten. De bourgeoisie zal trachten het kapitalisme te behouden en als toch de socialistische maatschappij zal zijn gevestigd, zal zij trachten met alle mogelijke middelen deze socialistische staat te schaden en een terugkeer tot het kapitalisme mogelijk te maken.

De nieuw-gevormde socialistische staat zal de rechten en de vrijheden van zijn burgers enorm doen toenemen, hij zal de rechten, die in de burgerlijk-democratische staat op papier staan, tot werkelijkheid maken. Maar, deze democratische rechten kan de socialistische maatschappij niet toestaan aan haar doodsvijanden, aan de belagers van deze socialistische staat.

De vrijheid in de socialistische staat van het overgrote deel van zijn burgers, de werkers van hoofd en hand, eist een krachtig handhaven van het proletarisch gezag tegen de uitbuiters van gisteren. Deze vrijheid voor de overweldigende meerderheid, gepaard aan de onderdrukking van de onderdrukkers van gisteren, is nu de dictatuur van het proletariaat.

De dictatuur van het proletariaat.

Weinig woorden zijn zo vaak verdraaid als de term: dictatuur van het proletariaat. De dictatuur van het proletariaat is een uitbreiding van de democratie en heeft niets uit te staan met de dictatuur van de bourgeoisie, verkapt of openlijk. De term dictatuur van het proletariaat legt niet de nadruk op de democratie, die tot werkelijkheid is geworden voor de werkers, maar op het beveiligen van het socialisme tegen zijn doodsvijanden.

Ook de burgerlijke democratie kent deze beveiliging, maar past deze helaas te weinig toe. De bevrijding van Nederland van het Nazi-juk betekende onvrijheid voor de handlangers van het Hitler-dom, voor de N.S.B.-ers en hun trawanten. Doordat deze tegenstanders van onze democratie zijn opgeborgen, zijn wij niet minder vrij geworden; integendeel, door de maatregelen tegen deze aanranders der democratie is onze vrijheid pas gewaarborgd.

Precies ditzelfde geldt in nog sterker mate voor de socialistische democratie, die zich over alle gebieden van het leven uitstrekt. Deze socialistische democratie moet zich, zolang de vijanden nog sterk zijn, beveiligen tegen haar aanranders. Deze taak is zo belangrijk, dat daardoor deze arbeiders-democratie door de grondleggers van het marxisme de naam heeft gekregen van de dictatuur van het proletariaat.

Op de lange duur kan met de verwezenlijking en versterking van het socialisme over de gehele wereld deze taak overbodig worden. In de communistische staat zijn alle klasse-overblijfselen verdwenen, er zullen ook geen beveiligingsmaatregelen meer nodig zijn voor de gemeenschap en de staat zal afstand doen van al zijn dwangmiddelen en ophouden te bestaan.

4. Burgerlijke stromingen.

De politieke strijd.

De bourgeoisie bestrijdt de arbeidersklasse op alle terreinen. Werkgeversverenigingen strijden tegen de vakverenigingen der arbeiders de economische strijd. De politieke partijen der bourgeoisie strijden de politieke strijd tegen de partijen der arbeidersklasse. Daarbij streven de kapitalisten er naar, de strijd der klassen liefst geheel te verdoezelen.

De strijd van de politieke ideeën is een strijd om het bewustzijn van de arbeider. Is het doel van de arbeiderspartij aan de arbeider een helder bewustzijn te geven van het klassekarakter van de burgerlijke maatschappij, het doel van alle burgerlijke partijen is om de arbeider een vals bewustzijn bij te brengen van zijn positie in de maatschappij. De verschillende politieke partijen doen dat ieder op haar wijze. Sommigen beroepen zich op de godsdienst, anderen vormen

daarnaast nog bijzondere ideologieën, zoals het fascisme, het solidarisme of het reformisme.

Het geloof.

Een voorbeeld van een Nederlandse partij, die zich op het geloof beroept, is de Anti-Revolutionnaire Partij. Deze partij richt zich tegen de denkbeelden van de burgerlijke revolutie van 1795 en is dus zeer reactionnair. De arbeider moet zich onderwerpen aan de wettige overheid, in de naam van het geloof. Dit geldt echter alleen voor een kapitalistische overheid, want tegen een proletarische overheid keren deze anti-revolutionnairen zich ten sterkste. In hun economische theorieën beroepen de A.R. zich helemaal niet op de Bijbel, zij zijn op dat gebied geheel en al aanhangers van de ideeën der liberalen.

Het liberalisme.

De liberalen zijn het mikpunt van vele burgerlijke partijen. De liberalen immers verkondigen openlijk de politieke wensen der bourgeoisie, n.l. vrijheid op economisch terrein voor de ondernemer. Alle burgerlijke partijen zijn daar natuurlijk voor, maar aangezien het liberalisme uiteraard niet in staat is het bewustzijn van de arbeiders te vertroebelen en aanhangers onder hen te winnen, is de liberale partij voor de burgerlijke partijen een welkome kop van jut en hun aanvallen op die liberale partij moeten bewijzen, dat die burgerlijke partijen toch zo verschrikkelijk het „algemeen belang" voorstaan en zo „anti-kapitalistisch" zijn ingesteld.

Het fascisme.

Het bewijst de kracht van de arbeidersbeweging, dat de bourgeoisie nieuwe ideologieën heeft moeten

scheppen, die, wat hun leuzen betreft, veel van de arbeidersbeweging hebben overgenomen, alleen met het doel die arbeidersbeweging in verwarring te brengen.

De gevaarlijkste van die stromingen is het fascisme. Wel is waar is dat fascisme in de laatste oorlog in Duitsland en Japan verslagen, maar, laat niemand menen, dat het nu dood is. Het fascisme is geenszins uitgeroeid, zijn oorzaken bestaan n.l. overal in de kapitalistische wereld.

De oorzaken van het fascisme liggen n.l. in het kapitalisme zelf en wel in zijn monopolistische faze. De sterke staat onder leiding van de „dictator" is de politieke uitdrukking van het economische feit, dat de monopolist de warenproductie beheerst.

Overal, waar de monopolistische bourgeoisie in gevaar verkeert, dreigt het fascisme. Overal, waar grote groepen der bevolking worden geteisterd door economische en maatschappelijke rampen, probeert het fascisme zijn aanhang te vinden onder de radelozen, die de socialistische uitweg niet hebben kunnen zien.

Het fascisme is het gevolg van de zwakte van de arbeidersklasse, die, door tweedracht verdeeld, niet in staat was de burgerlijke vrijheden te verdedigen. Maar, anderzijds is het fascisme ook een bewijs van zwakte van de bourgeoisie. Grijpt de bourgeoisie n.l. naar het politiek wapen, dat fascisme heet, dan betekent dit, dat de bourgeoisie niet meer in staat is haar wil op te leggen aan het volk, volgens de oude methoden in de parlementaire staat, door de massale beïnvloeding. Het fascisme is een bewijs ervan, dat de bourgeoisie niet langs vreedzame weg in staat is haar moeilijkheden op te lossen en gedwongen is een oorlogspolitiek in te slaan. Juist door hun zwakte waren de Duitse en de Japanse bourgeoisie gedwongen om fascistische wegen te bewandelen, de oorlog te ont-

ketenen, die zij juist door die uiteindelijke zwakte moesten verliezen.

Het fascisme kwam in landen als Duitsland aan de macht, in de eerste plaats, doordat de burgerlijke partijen zelf de democratische rechten en vrijheden ondergroeven. Alle reactionnaire maatregelen van de bourgeoisie zijn maatregelen, die steun betekenen aan het fascisme.

Het fascisme kwam aan de macht, nadat het met een geweldige demagogie een beroep deed op de brandende nood van de bevolking. Het fascisme maakte gebruik van een geraffineerde anti-kapitalistische demagogie en van de haat tegen de roofzuchtige bourgeoisie, tegen de monopolies, de „poliepen", die in brede lagen van het volk leeft.

Maar, onder welk masker het fascisme ook optreedt, het betekent het brutaalste offensief tegen de arbeidersklasse, teugelloos chauvinisme, rassenhaat, roofoorlog, woedende reactie. Het fascisme is de doodsvijand van de mensheid.

Het verhinderen van een nieuw fascisme hangt in de eerste plaats af van de strijdwil en de eenheid der arbeidersklasse in de ruimste zin. Wanneer het proletariaat in de politieke strijd zijn eenheid kan hervinden, dan zal zijn invloed op het boerendom, de middenstand, de jeugd, de intellectuelen enorm toenemen, waardoor de kansen van het fascisme enorm zullen afnemen. Bovendien moet het proletariaat de bestaande vrijheden met alle macht verdedigen en met kracht opkomen voor het lenigen van alle noden van het volk.

Het solidarisme.

Een andere ideologie, die de arbeidersklasse voor zich probeert te winnen, maar, die evenals het fas-

cisme er op is gericht de heerschappij van het grootkapitaal over de arbeidersklasse een nieuwe vorm te geven, is de leer van het solidarisme, de leer van het corporatieve stelsel. Deze leer is ontwikkeld in katholieke kringen, maar steunt niet op specifiek katholieke beginselen.

De theorie van het solidarisme is neergelegd in de pauselijke encyclieken „Rerum Novarum" en „Quadragesimo Anno". Deze geschriften zeggen, dat de Kerk moet trachten de bestaande klassenstrijd bij te leggen of verzachten. Zij moet tevens organen scheppen tot het verbeteren van de toestand der arbeiders. De sociale rechtvaardigheid moet worden verwerkelijkt; het economische leven moet daartoe worden geordend. Echter: de staat moet niet alles centraliseren, zoveel mogelijk moet worden overgelaten aan speciale organen. Er moeten bedrijfschappen komen, die alle ondernemers en arbeiders omvatten, werkzaam in één bedrijfstak, om in onderling overleg de economische en sociale vraagstukken op te lossen volgens het beginsel der sociale gerechtigheid en de naastenliefde.

Volgens de encyclieken moet gestreefd worden naar vermogensvorming voor de arbeider. De bezitters zijn moreel verplicht nuttige goederen te produceren en de werkloosheid te verminderen. De staat mag pas ingrijpen, als de bezitter deze redelijke verplichtingen niet nakomt.

Het solidarisme gaat bij het ordenen van de maatschappelijke productie uit van de gedachte, dat „kapitaal, ondernemer en arbeid" dezelfde belangen hebben, die slechts wachten op een nieuwe wijze van samenwerken om tot hun recht te kunnen komen.

De grondslag van het solidarisme is foutief. In de kapitalistische maatschappij bepaalt niet de behoefte

van de gemeenschap, wat geproduceerd moet worden, maar het winstbejag van de kapitalist. Bovendien heeft de arbeider geen enkel belang bij de winst van zijn kapitalist. De arbeidersklasse in haar geheel heeft belang bij lage prijzen, omdat daardoor de koopkracht van het loon wordt verhoogd. Hoge winsten voor de kapitalisten betekenen hoge prijzen voor de goederen, die de werkers moeten kopen. Het streven van de kapitalist naar meer winst staat in onverzoenlijke tegenstelling tegenover het streven van de arbeidersklasse naar betere levensomstandigheden.

De corporatieve staat brengt voor de arbeidersklasse niet méér vrijheid, maar minder vrijheid. De „samenwerking" der klassen in de bedrijfschappen ziet er als volgt uit: het lidmaatschap is voor iedere arbeider verplicht. Stakingen zijn verboden. De vertegenwoordigers der arbeiders in de bedrijfschappen moeten aan speciale voorwaarden voldoen, of duidelijker gezegd: zij moeten gewillige werktuigen zijn van de kapitalistische klasse. De ondernemers zijn verzekerd van de meerderheid der stemmen in de bedrijfschappen.

Het corporatieve stelsel is doortrokken van een anti-democratische geest. Het maakt een einde aan de organisatie der arbeiders en aan die van de kleine zelfstandigen. Het legt de klassenstrijd van de arbeiders aan banden, maar de klassenstrijd der ondernemers gaat onbelemmerd door. De vakverenigingen zijn opgeheven, stakingsrecht bestaat er niet en elke eis tot verbetering der sociale positie der arbeiders kan terzijde worden gelegd, omdat aan de arbeiders geen enkel machtsmiddel wordt gelaten.

De practijk van het solidarisme bewijst dat. Het fascistisch Italië kende de corporaties, de bedrijfschappen. De arbeiders bezaten er geheel geen rechten.

In Portugal bestaat nog steeds de dictatuur van Salazar. Ook daar verschuilt zich achter de solidaristische frasen de ijskoude werkelijkheid van de almacht van de grote ondernemer op sociaal en economisch terrein.

Juist in deze tijden, nu het fascisme zo zeer is gecompromitteerd, wordt de idee van de corporatieve staat alom gepropageerd. Ook in Nederland. Ook hiertegen moet de arbeidersklasse zich verzetten door machtsvorming, door het verwezenlijken van eenheid van optreden, en door het hardnekkig vechten voor de reeds bestaande vrijheden.

Het radicalisme.

Een stroming, die vooral in het begin heel veel kwaad gedaan heeft aan de proletarische beweging en waarvoor deze beweging nog steeds op haar hoede moet zijn, is het radicalisme, door Lenin zeer kernachtig „De kinderziekte van het Communisme" genoemd.

De dragers van dit radicalisme zijn vooral de kleine bezitters, die door het kapitalisme hun bestaanszekerheid dreigen te verliezen of die reeds verpauperd zijn. Deze door de verschrikkingen van het kapitalisme „wild geworden kleinburgers" gaan zich te buiten aan een woordradicalisme, dat los staat van de werkelijkheid. Nu eens zijn zij anarchist, soms zijn zij voorstanders van individuele terreur, dan weer van volslagen geweldloosheid. Door iedere modestroming laten zij zich meesleuren.

Daar deze ultra-radicale elementen zich door hun twijfelzucht en wankelmoedigheid niet kunnen schikken naar de discipline, noodzakelijk in een massabeweging, hebben de communistische partijen steeds een scherpe strijd gevoerd tegen deze ultra-radicalen.

De strijd met hen gaat dikwijls over de „zuiverheid" in de politiek. Zij namelijk willen een politieke strijd voeren, zonder compromissen. Zij willen ook niet werken, waar de massa is. Zij willen dat de bewuste voorhoede van het proletariaat zich zelfstandig organiseert op alle terreinen, zo bijvoorbeeld in de vakbeweging.

De ultra-radicalen hebben geen begrip van de omstandigheden, waaronder de grote massa tot politieke actie voor het socialisme komt. Dat geschiedt n.l. niet door propaganda alleen, maar doordat deze grote massa al politiek handelend door schade en schande wijs wordt en politieke ervaring opdoet. Deze grote massa moet leren, dat zij alleen kan vertrouwen op de communistische voorhoede. Maar dat kan alleen als de bewuste proletarische voorhoede zich nauw met die massa weet te verbinden. De ergste fout, waarin een politieke partij door het radicalisme kan vervallen, is het zich isoleren van de massa.

Natuurlijk levert deze strijdmethode moeilijkheden op. In de vakbonden keren de reactionnaire leiders zich vaak fel tegen de klassebewuste arbeiders. Maar hoe zouden de laatsten ooit de bourgeoisie kunnen overwinnen en het socialisme opbouwen, als zij niet eerst de kracht hadden om in de vakbeweging de reactionnaire leiders te overwinnen? Als men niet zou werken, waar de massa is, dan geeft men talloze arbeiders prijs aan de invloed van reactionnaire leiders.

In de politieke strijd is het noodzakelijk om compromissen te sluiten. Maar alleen die compromissen mogen — ja moeten — worden aangegaan, die absoluut noodzakelijk zijn. Sluit men geen noodzakelijke compromissen, dan pleegt men verraad.

Ook dit begrijpen de „radicalen" niet. Zij willen

met hun leuze van „zuivere politiek" als het ware een recept geven, dat voor alle gevallen opgaat. Zo handelend voeren zij helemaal geen zuivere politiek en zij spelen de bourgeoisie zeer onzuivere argumenten in de hand, waarvan deze gretig gebruik maakt tegen de arbeidersklasse.

In de strijd voor het socialisme moet de arbeidersklasse een overeenkomst sluiten met de kleine zelfstandige producenten. Deze mensen moeten worden her-opgevoed door een moeilijk en langdurig proces.

Intussen kunnen deze kleinburgerlijke elementen door hun neiging tot individualisme en sectarisme de partij van het proletariaat ongunstig beïnvloeden. Door een strenge discipline moet deze partij zich hiertegen weten te beveiligen. Want degene, die de proletarische partij verzwakt, steunt de bourgeoisie.

Agenten van de reactie maken van het radicalisme gebruik om tweespalt in de rijen der arbeiders te brengen en om in hun organisaties te spionneren.

Zulke agenten zijn de zogenaamde „Trotskisten". Zij noemen zich naar Leo Trotsky, een figuur die in de Russische revolutie op de voorgrond trad en haar op wegen wilde leiden, die haar tot een zekere ondergang zouden hebben gebracht, indien de Communistische Partij hem en zijn groep niet had uitgesneden. Trotsky verviel van kwaad tot erger en werd een werktuig, een agent, in dienst van de internationale geheime politie der grote kapitalistische trusts. Zijn latere aanhang, de z.g. Vierde Internationale, werd een verzamelplaats voor allerlei fascistisch gespuis, wiens doel het was de arbeidersbeweging van binnen uit te ondermijnen.

Dikwijls stellen de Trotskisten jonge, onervaren elementen, die te goeder trouw doch misleid zijn, op de voorgrond om hun werkelijke gezicht te verber-

gen. In Nederland werken zij vooral in de vakbeweging en in de havensteden.

Het reformisme.

De stroming, die er het meest in geslaagd is, het klassebewustzijn der arbeidersklasse en haar strijdwil te verzwakken, is het reformisme. Deze stroming is in de socialistische arbeidersbeweging zelf ontstaan in het begin van deze eeuw. Het reformisme is de leer, die het Marxisme wil herzien, maar niet in de betekenis, dat het Marxisme verder ontwikkeld moet worden en dat met Marxistische methoden de nieuwe situaties moeten worden onderzocht. Het reformisme heeft, de ene stelling voor, de andere na, van het Marxisme en van de Marxistische methoden overboord gezet.

De reformisten beweren, dat de maatschappij zich uit zich zelf naar het Socialisme toe ontwikkelt. De reformisten ontkennen, dat de klassenstrijd de motor is van de ontwikkeling naar de socialistische maatschappij. De reformisten vinden de klassenstrijd zelfs schadelijk.

Het is dan ook geen wonder, dat in benarde tijden de reactie altijd weer opnieuw bij de reformisten bekwame hulptroepen vindt, om haar failliete boedel te redden. Zijn de reformisten daarin geslaagd, hebben de kapitalisten weer armslag gekregen, dan worden de reformisten naar huis gestuurd met de ezelstrap na.

Overal zien wij hier voorbeelden van. Het kapitalisme in Duitsland na de eerste wereldoorlog is dank zij de Duitse reformisten hersteld. Toen de bourgeoisie naar haar fascistisch wapen greep, werden de Duitse sociaal-democraten, tezamen met de Communisten, die door hen te vuur en te zwaard bestreden waren, in de

concentratiekampen getrapt. Ook na deze oorlog dreigt hetzelfde te geschieden. De Labour-regering in Engeland voert een buitenlandse politiek, die een regelrechte voortzetting is van de imperialistische van de Engelse bourgeoisie. In Nederland zit de Partij van de Arbeid alleen in de regering, omdat de reactie een vijgeblaadje nodig heeft, daar de kiezers een rechtse regering niet zouden dulden. Maar, wanneer de reactie zich sterk genoeg zal voelen, dan worden de Ministers van de Partij van de Arbeid prompt gewipt.

Het verschijnsel van het reformisme kan men alleen begrijpen, wanneer men zijn economische grondslag onderzoekt. Het reformisme is een vrucht van het imperialisme. Het reformisme is begunstigd door de geweldige rijkdommen, die door de koloniale uitbuiting naar de kapitalistische landen van West-Europa stroomden. De monopolie-winsten stapelden zich op. Luxe industrieën ontstonden. Er ontstond een enorme behoefte aan administratieve krachten door het toenemende wereldverkeer, door de zich uitbreidende handelsbetrekkingen, door de zich uitbreidende monopolie-bedrijven. Er ontstond een bovenlaag in de arbeidersklasse, die zich enigszins kon ontwikkelen, hogere lonen kreeg en die dus belang kreeg bij het behoud van de stand van zaken.

Tegelijkertijd ontstond een nieuwe middenstand van mensen, die niet meer een zelfstandig klein bedrijf bezaten, doch die afhankelijk waren van de kapitalistische grootbedrijven, zoals garagehouders, filiaalchefs van winkelbedrijven, houders van benzinepompen. Al deze mensen werden direct afhankelijk van de goudstroom van het imperialisme. De gedachte van de klassenstrijd vond geen voedingsbodem bij dit nieuwe kleinburgerdom.

Maar de ontwikkeling van het imperialisme heeft

de dromen van het reformisme wreed verstoord. Wereldoorlog en economische crisis hebben de wankele basis er van duidelijk bewezen. De brede lagen, die door het reformisme waren aangetast, zien heden ten dage steeds meer de noodzaak van de strijd voor het socialisme. Maar, de oude ideeën hebben een hardnekkig bestaan. Het kleinburgerlijke leven heeft zijn stempel gedrukt op deze lagen, zij zijn vervreemd van de arbeidersklasse en zij zoeken een eigen, een „personalistisch" socialisme.

Deze term is maar een woord. Het socialisme zelf biedt aan de mens de mogelijkheid zich ten volle te ontplooien. „Het belangrijkste kapitaal is de mens", zegt Stalin. De toevoeging „personalisme" is volkomen overbodig. Maar, deze toevoeging is een bewijs, dat deze „socialisten" zich nog niet geheel ontworsteld hebben aan de ideeën van het kapitalisme en dat zij trachten het oude met het nieuwe te verzoenen. Daardoor remmen hun ideeën de ontwikkeling naar het socialisme en hun opvattingen bieden aan de reactie een welkome gelegenheid, om verwarring te stichten onder het werkende volk.

5. Het boerenvraagstuk.

De boeren zijn de bondgenoten van de arbeiders.

In de kapitalistische maatschappij vormen de bourgeoisie en het proletariaat de voornaamste klassen. Maar daarnaast zijn er andere klassen en bevolkingslagen, die in vele landen zelfs heel talrijk zijn.

Tot deze lagen behoren, naast de handwerkslieden en kleine zelfstandigen voornamelijk de boeren. Doordat deze landwerktuigen en gereedschappen bezitten, zijn zij verwant met de bourgeoisie. Maar het kapitalisme veroorzaakt verarming en ruïnering van deze

lagen en daardoor komen zij in de rijen van het proletariaat terecht. Daardoor vindt het proletariaat in zijn strijd tegen het kapitalisme, bondgenoten in de moeizaam zwoegende boeren-massa's.

De tegenstelling tussen stad en land.

Door de opkomst van het kapitalisme, is het leven op het land sterk veranderd. Vóór het kapitalisme maakten de boeren zelf hun kleren, hun schoenen en hun verdere gebruiksartikelen, eventueel geholpen door handwerkslieden. Het kapitalisme heeft een einde gemaakt aan de huis-nijverheid van het dorp, maar ook een grote kloof veroorzaakt tussen stad en dorp. In de industrie bracht het kapitalisme een enorme groei van de productiekrachten, maar de landbouw werd verwaarloosd. Kapitalisme betekent voor het dorp onkunde, achterlijkheid en armoede. De grote bevolkingsgroepen van het platteland zijn afgesneden van de moderne beschaving.

De sterke groei van de industrie en de achterlijkheid van de landbouw vormt een der diepste tegenstellingen in het kapitalisme en is een voorteken van zijn onvermijdelijk verval.

De grondrente.

In alle kapitalistische landen is de grond persoonlijk bezit van landeigenaren. Enorme stukken land zijn het bezit van grootgrondbezitters (een overblijfsel van het feodalisme), die het land niet zelf bewerken, maar het verpachten. De boer, die het land nodig heeft, is gedwongen aan de grondeigenaar pacht of grondrente te betalen.

Nu is de hoeveelheid grond, geschikt voor het boerenbedrijf, beperkt. Zijn er ten gevolge van een sterk toegenomen bevolking, zoals in Nederland, vele boeren die land nodig hebben voor hun bedrijf, dan stijgen

de pachtprijzen sterk door de onderlinge concurrentie van de boeren. Het gevolg hiervan is, dat in Nederland de pachtprijzen driemaal zo hoog zijn als b.v. in Denemarken. Door de in dit land te hoge grondrente, zijn de kostprijzen van de Nederlandse landbouwproducten te hoog, zodat export vaak met grote verliezen gepaard moet gaan.

De pachters zijn de slachtoffers van deze hoge pachten. Zijn de pachters kleine boeren, die het land zelf bebouwen, dan moeten zij zwoegen van de vroege morgen tot de late avond. In het gunstigste geval kunnen zij hun kosten goedmaken. Maar al te vaak zijn zij gedoemd tot een niet-menswaardig bestaan ondanks de grote inspanning, die hun krachten sloopt. Is daarentegen de pachter een grote boer, een kapitalist, dan huurt hij landarbeiders. De meerwaarde nu, die deze landarbeiders scheppen, wordt dan verdeeld tussen de kapitalist en de grondeigenaar. De achterlijke toestanden van de landbouw komen in dit geval neer op de ruggen van de landarbeiders.

Werkt de boer op eigen grond, dan heeft hij deze grond eerst moeten kopen. Door de hoge pachtprijzen zijn de grondprijzen abnormaal hoog. Zodoende komt ook de boer, die zijn eigen grond bewerkt, op veel te hoge kosten te zitten, terwijl de grondeigenaar de hoge koopsom opgestreken heeft.

De achterlijkheid van de landbouw.

De landeigenaren beleggen het aan pacht ontvangen geld niet in verbeteringen in het landbouwbedrijf, maar maken het op in de stad of beleggen het in de industrie. De grondrente is als het ware een pomp, die de rijkdom van het land in de zakken van de parasitaire grondeigenaren pompt.

Brengt de pachter verbeteringen aan in het bedrijf,

dan stijgt de waarde van de grond. Deze waardeverhoging komt echter aan de bezitter ten goede, die door deze waardeverhoging de pacht zal gaan verhogen.

Uit dit alles blijkt de achterlijkheid van de bezitsverhoudingen op het platteland onder kapitalistische verhoudingen.

Tijdens het kapitalisme is de grondrente aanhoudend gestegen. Dat betekent, dat een steeds groter deel van de nationale inkomsten verdwijnt in de zakken van de landheren en dat de tegenstellingen op het land steeds meer toenemen. De kapitalistische crises hebben dikwijls de ergste gevolgen in de landbouw.

Groot- en kleinbedrijf in de landbouw.

Het kapitalisme brengt de overwinning aan het groot-bedrijf op het kleinbedrijf, ook in de landbouw. Bij het groot-bedrijf kunnen landbouwmachines worden toegepast, een goede werkverdeling kan worden doorgevoerd, vrachtauto's worden aangeschaft. Maar door de achterlijkheid van de landbouw gaat dit proces tamelijk langzaam. Daarom zijn er in de kapitalistische landen nog altijd veel kleine boerderijen, al worden die in stand gehouden ten koste van een veel te grote krachtsinspanning van hen, die daar werken.

Veel kleine boeren zijn genoodzaakt, als hun eigen stukje land te klein is, zich te verhuren bij een naburige grote boer. Had hij dit stukje land niet, dan zou hij in de stad werk gaan zoeken en de landeigenaar zou een goedkope kracht verliezen. Veel arme boeren zijn op die manier een boerenarbeider geworden, gekluisterd aan hun werk door het bezit van een lapje grond.

Boeren en arbeiders samen tegen het kapitaal.

Het is duidelijk, dat het proletariaat een bondgenoot vindt in het dorp en op het platteland.

De boerenarbeider is een proletariër, evenals een arbeider in de industrie. Hun klassebelangen zijn geheel dezelfde. De arme boeren zijn betrouwbare bondgenoten van de arbeidersklasse, daar zij van het voortbestaan van het kapitalisme alleen maar rampen te verwachten hebben.

Zelfs de middel-boeren, die vaak een belangrijke rol spelen, kunnen een steun zijn voor het proletariaat, als de politiek van het proletariaat juist is. Het proletariaat moet opkomen voor alle eisen, die het leven van de kleine boeren en de middel-boeren kunnen verbeteren. Steun moet worden verleend aan de coöperatieve beweging op het platteland. Door coöperatieve organisaties voor inkoop en verkoop, dus ook door een coöperatieve organisatie van het veilingswezen, kan de parasiterende groep der grossiers worden uitgeschakeld. Zodoende kunnen de boeren een hogere prijs krijgen voor hun product, zonder dat de verbruiker meer behoeft te betalen. Zodoende kunnen zij ook hun aanschaffingskosten verlagen. Ten slotte kunnen zij gezamenlijk landbouwmachines gebruiken, waardoor de productiviteit van hun werkkracht wordt vergroot.

Het socialisme kan deze coöperatieve beweging tot volle ontplooiing brengen. De kleine boeren hebben daarbij alles te winnen en ook de middelboeren hebben er veel van te verwachten. Overal, waar na de laatste wereldoorlog de vooruitstrevende krachten hebben gewonnen, is het kleine boerenbedrijf verdwenen. Doordat het grootgrondbezit is opgeheven, is de grond onder de kleine boeren verdeeld, die zodoende allen „middel-boeren" geworden zijn. Deze

nieuwe boerenstand gaat door het organiseren van de markt een bloeiende toekomst tegemoet, zonder gevaar te duchten van een kapitalistische crisis in de landbouw, zonder angst voor armoede en bankroet.

Het socialisme maakt in één slag een einde aan de uitbuiting zowel in de stad als op het land. Het socialisme bevrijdt zowel het proletariaat als de kleine en middel-grote boer uit de kluisters van de achterlijke kapitalistische verhoudingen. Zij moeten dus in de politieke strijd een hecht bondgenootschap vormen.

6. Het nationale en koloniale vraagstuk.

De natie.

De communisten hebben in theorie en practijk een grote belangstelling voor het nationale vraagstuk. Door het verwezenlijken van het zelfbeschikkingsrecht der naties in de Sovjet-Unie is dit land, tijdens het Tsarisme de grootste gevangenis van volkeren op aarde, geworden tot een volkerenfamilie, waar alle volkeren, groot of klein, dezelfde rechten bezitten.

Wat een natie is, heeft Stalin uiteengezet in zijn in 1913 geschreven werk: „Het Marxisme en het Nationale vraagstuk".

„De Natie is een, zich historisch gevormd hebbende, duurzame gemeenschap van taal, grondgebied, economisch leven en psychische gesteldheid, die in gemeenschap van cultuur tot uiting komt." „Het spreekt vanzelf", zo voegt Stalin aan zijn definitie toe, „dat de natie, evenals ieder historisch verschijnsel aan de wetten der verandering is onderworpen en haar eigen geschiedenis, haar begin en haar einde heeft."

Tijdens het opkomende kapitalisme zijn de naties tot volle ontwikkeling gekomen. De natie ontstaat,

waar het kapitalisme zegeviert over de feodale verbrokkeling. In de landen van West-Europa valt de periode van het overwinnen van het feodalisme samen met het ontstaan van gecentraliseerde staten. De naties nemen daar staatsvormen aan, waarbinnen geen belangrijke andere groepen bestonden. Nationale onderdrukking kwam in West-Europa weinig voor; een uitzondering levert Ierland, dat door de Engelsen werd onderdrukt.

In Oost-Europa daarentegen ontstonden gecentraliseerde staten van feodale aard, voordat de kapitalistische ontwikkeling daar doordrong. Daar ontstonden gemengde staten, bestaande uit verschillende volkeren. De sterkst ontwikkelde naties onderdrukten de overige naties, die in politiek en later ook in economisch opzicht aan de heersende natie waren onderworpen.

Bij het opkomen van het kapitalisme in die landen was de nationale strijd voor de bevrijding der onderdrukte volkeren een strijd van burgerlijke klassen onderling. Toch streed het proletariaat dikwijls terecht in deze bevrijdingsstrijd mede, omdat de beperking der bewegingsvrijheid, het ontnemen van kiesrecht, het onderdrukken van de taal de arbeiders zeker niet minder raakte dan de bourgeoisie.

De vrije ontwikkeling van het proletariaat werd er alleen maar door belemmerd. Maar deze strijd voor de nationale bevrijding mocht de aandacht niet afleiden van de strijd voor sociale verbeteringen en van de klassenstrijd. Bovendien bestond het gevaar, dat door reactionnaire machten de naties tegen elkaar werden opgehitst. „Verdeel en heers" is het doel van deze ophitsingspolitiek. Waar deze politiek slaagde, vormde zij een ernstige belemmering voor de aaneensluiting van de arbeiders van verschillende nationaliteiten in dezelfde staat.

In al de landen van Oost-Europa streden de Marxistische partijen voor het recht op zelfbeschikking voor iedere natie. Daarbij was het doel om een einde te maken aan de strijd der naties onderling. Eerst in het socialisme kan een volledige vrede tussen de naties worden bereikt, maar tijdens het kapitalisme is het mogelijk de nationale strijd onschadelijk te maken.

Het imperialisme.

Met de ontwikkeling van het imperialisme treedt het nationale vraagstuk in zijn tweede periode: Het kapitalisme verbreekt het kader van de nationale staat en breidt zijn grondgebied uit ten koste van andere staten, die soms dichtbij, soms veraf gelegen zijn. De oude nationale staten van West-Europa, zoals Engeland, Nederland en Frankrijk, houden op nationale staten te zijn, zij veranderen in nationaliteitenstaten, in koloniale staten. Zij vertonen dezelfde nationale en koloniale onderdrukking, die in de vroegere Oost-Europese staten bestond.

De Nederlandse bourgeoisie breidde in het begin van het imperialistische tijdvak haar macht in de koloniën sterk uit door het voeren van talrijke koloniale oorlogen. In de tweede helft van de vorige eeuw werd Sumatra veroverd, het laatste Atjeh. De oorlog tegen de Atjehers is een voorbeeld van niets ontziende imperialistische expansie-oorlog, vol van afgrijselijke wreedheden. Hele dorpen werden verbrand met de vrouwen en kinderen. In deze eeuw werd Bali veroverd, er werd gevochten op Borneo, Midden- en Zuid-Celebes werden onderworpen. De veroveringstochten duurden tot 1911 toe.

Door de veroveringen van het imperialistische West-Europa werd het nationaliteiten-vraagstuk versmolten met het koloniale vraagstuk. De imperialisten zijn er

op uit, de niet-rechtsgelijke volkeren in hun macht te houden, maar de onderdrukte volkeren trachten door de strijd voor de nationale bevrijding het imperialistische juk af te werpen.

Voor de arbeidersklasse is deze bevrijdingsstrijd van de onderdrukte volkeren van het grootste belang geworden. Zij toch moet strijden tegen dezelfde reactie, tegen hetzelfde imperialisme. In Nederland is dit na de tweede wereldoorlog wel heel duidelijk geworden. De Nederlandse arbeidersklasse en de Indonesische Republiek hebben dezelfde tegenstanders, de reactionnaire Nederlandse vertegenwoordigers van het groot-kapitaal. Het spreekt boekdelen, dat de meeste aanhangers van het Nederlandse Nationaal-Socialisme zich in de tropen bevonden.

De strijd van de arbeidersklasse voor het Socialisme en de strijd van de ontwakende volkeren in de oude koloniën is één en dezelfde strijd.

De arbeidersklasse van West-Europa en de volkeren van Azië en Afrika zijn elkaars natuurlijke bondgenoten in de strijd tegen het imperialisme. Daarom is het de plicht van de arbeidersklasse, van de gehele vooruitstrevende mensheid, om de nationale bevrijdingsstrijd van de onderdrukte en afhankelijke volkeren vastberaden en actief te ondersteunen, als deze tegen het wereldimperialisme, het imperialisme van de eigen bourgeoisie inbegrepen, is gericht, want volgens een woord van Marx, kan een volk, dat andere volkeren onderdrukt, niet vrij zijn.

De strijd der koloniale volkeren.

Na de tweede wereldoorlog is de strijd der koloniale volkeren voor de vrijheid krachtiger dan ooit tevoren.

In de eerste plaats heeft de socialistische oplossing van het nationaliteitenvraagstuk in de Sovjet-Unie aan

die volkeren een indrukwekkend voorbeeld gegeven. Maar, in de tweede plaats heeft het imperialisme zelf bijgedragen aan de ontwikkeling van die koloniale volkeren. Het imperialisme heeft machtige industrieën geschapen in India, op Java, in Egypte, om maar enkele voorbeelden te noemen, en daarmee heeft het daar een modern proletariaat doen ontstaan, naast een inheemse bourgeoisie. Het imperialisme heeft verder aan sommige groepen ontwikkelingsmogelijkheden gegeven, daar het krachten nodig had bij het bestuur en bij de administratie. Bovendien hebben de strijdende mogendheden een beroep moeten doen op de koloniale volkeren om hun legers te versterken. Door al deze oorzaken is het zelfbewustzijn van die vroeger afhankelijke volkeren tot een zo grote hoogte ontwaakt, dat zij overal bezig zijn hun rechten te vergroten en zich vrij te vechten.

In Egypte, in India, in Indochina en vooral in Indonesië heeft de nationale bevrijdingsstrijd ongekende afmetingen aangenomen. Van de mate, waarin deze volkeren zich onderling zullen leren verstaan en hun contacten zullen weten te versterken, ook met de socialistisch-communistische bewegingen in de imperialistische landen zelf, hangt af de verdere ontwikkeling der gehele mensheid.

De oorlog.

Met het nationale vraagstuk hangt ook ten nauwste samen de houding van de communistische partijen tijdens een oorlog. Daartoe moet het karakter van deze oorlog worden onderzocht. Voert de bourgeoisie deze oorlog met imperialistische oogmerken, dan zal de communistische partij zich met hand en tand tegen deze roofoorlog verzetten. De communistische partij zal alles in het werk stellen om in een dergelijke

oorlog de nederlaag van de eigen bourgeoisie te bevorderen. De leuze van de communistische partij in het Tsaristische Rusland was het omzetten van de imperialistische oorlog in een burgeroorlog. Dit is gelukt en de socialistische maatschappij is de vrucht geweest van deze strijd.

Maar niet iedere oorlog in het tijdvak van het imperialisme is een imperialistische oorlog. De oorlogen tegen het imperialisme gericht, de nationale bevrijdingsoorlogen, worden met alle kracht door de communistische partijen ondersteund. In China was het communistische leger verreweg het meest actief tegen de Japanse veroveraar, ook al voordat de laatste wereldoorlog begon. Tijdens de laatste wereldoorlog tegen het meest oorlogszuchtige, roofgierige imperialisme, hebben de communistische partijen van alle landen zich als de beste strijders voor de nationale vrijheid doen kennen.

De nationale trots.

De communisten zijn niet tegen de natie. Die leugen wordt maar al te vaak verbreid. De natie is geen eenheid. Iedere natie bestaat uit uitbuiters en uitgebuitenen. In de laatste wereldoorlog heeft de bourgeoisie zich maar al te vaak buiten de natie geplaatst. Van een nationale klasse werd de bourgeoisie in dit tijdperk van verval een anti-nationale klasse, die heulde met de imperialistische vijanden van het volk om haar eigen klassebelangen te redden. Daarentegen is het gevoel van nationale trots aan de communistische beweging niet vreemd. Haar leden hebben hun taal, hun geboorteland lief, zij werken met de hoogste toewijding om de arbeidende massa's van hun land te verheffen tot bewuste mensen. De communisten voelen het als een hoon, wanneer de reactionnaire

bourgeoisie door corruptie, afpersing, immoreel gedrag, gewelddaden in koloniën, het aanzien van het vaderland in de wereld besmeurt en bezoedelt. De communisten zijn trots op de grote mannen en vrouwen, die het vaderland heeft voortgebracht, vooral op hen, die het hebben bevrijd uit de kluisters van onderdrukking en ellende. De communisten zullen de kroon zetten op de ontwikkeling der natie, door de schande van het kapitalisme en imperialisme te overwinnen en het socialisme te verwerkelijken. In het huidige tijdsgewricht zijn de communisten de bloem der natie.

7. De strijd van heden.

Kapitalisme betekent dood en ellende.

De arbeidersklasse en alle werkers hebben de gifbeker van het kapitalisme tot de bodem leeggedronken. De doden en gewonden van twee wereldoorlogen, de millioenen en millioenen, die door de oorlog in diepe ellende zijn gestort, de grauwe massa's van werklozen, die in tijden van crisis tot een niet meer menswaardig bestaan worden neergedrukt, de door reactionnaire machten geknechten, in de koloniën en elders, zij allen zijn getuigen van het schrikbewind van het stervende kapitalisme. Zij allen beseffen, dat de rampen, die het kapitalisme bracht, onafscheidelijk met het bestaan van het kapitalisme zelf zijn verbonden.

Het einde van de tweede wereldoorlog heeft de grote massa's in de kapitalistische staten geen vrede en welvaart gebracht. De bourgeoisie van alle landen denkt slechts aan het vergroten van zijn oude machtspositie en het behalen van een zo groot mogelijke winst. Het is reeds duidelijk, dat de internationale

bourgeoisie geen scrupules heeft op dat gebied. Door het hooghouden van de prijzen verhaalt zij de kosten van de oorlog op het werkende volk. De bourgeoisie bederft daarmede haar eigen markt. Een nieuwe grote wereldcrisis is over enige jaren te verwachten.

De bourgeoisie zal deze crisis oplossen met haar oude middelen; expansie en verscherpte uitbuiting. De machtigste bourgeoisie van dit moment, de Amerikaanse, omspant de wereld met strategische steunpunten en in de internationale politiek is zij uiterst vijandig aan de vooruitstrevende mensheid.

Voor nieuwe oorlogen deinst zij niet terug, in het bijzonder tegenover de koloniale volkeren. Zij neemt ook een dreigende houding aan tegenover de Sovjet-Unie en geen enkel regiem is reactionnair genoeg, of de Amerikaanse bourgeoisie is bereid het te steunen als het tegen de Sovjet-Unie gaat of tegenover de vooruitstrevende krachten in het land zelf. Zie Griekenland, Turkije en China.

De volkeren zelf echter willen geen oorlog. Daardoor bestaat op het ogenblik ook niet de mogelijkheid van een derde wereldoorlog.

Steeds grotere groepen mensen worden zich bewust van de onverbrekelijke samenhang tussen kapitalisme, oorlog en crisis. Steeds meer volkeren wenden zich af van het kapitalisme en zijn op weg naar het socialisme.

De opmars van het Socialisme.

Het verst gevorderd is dit proces in de landen van Midden-Europa en Oost-Europa, o.a. Polen, Tsjecho-Slowakije, Joego-Slavië en Bulgarije. In die landen wordt op een andere wijze als in de Sovjet-Unie het kapitalisme overwonnen. De overgang naar het Socialisme voltrekt zich door de omstandigheden in die landen meer geleidelijk.

De bevrijding van de Duitse nazi's nam daar het karakter aan van een democratische revolutie.

De werkers zijn daar de monopolisten kwijtgeraakt door de oorlog. In deze vroeger grotendeels half-fascistische landen ging de bourgeoisie over tot openlijk landverraad en zij collaboreerde met de vijanden van het volk. Door de leerschool van de oorlog hebben deze volkeren zich niet alleen bevrijd van de Duitse onderdrukkers, maar tegelijkertijd van grote delen van de eigen bourgeoisie. De nationale bevrijding werd tevens een sociale bevrijding. De partijen van het volk werkten daarbij samen in een gesloten front, het vaderlandse front, en dat front is na de bevrijding blijven bestaan.

In deze landen verloopt de socialisatie over de nationalisatie, dat wil zeggen, de grote ondernemingen en fabrieken worden staatsbezit. Vergoeding wordt daarbij alleen verleend aan bezitters, die niet de Duitsers hebben gesteund. Tegelijkertijd worden de grote landerijen verdeeld onder de boeren, die daardoor een stevige sociale positie verkregen.

Het enthousiasme bij de opbouw in die landen, die een anti-kapitalistische koers hebben ingeslagen, is enorm. Het herstel voltrekt zich daar in een snel tempo, geheel anders dan in de kapitalistische wereld.

Dit is niet verwonderlijk. Het werkende volk controleert daar de productie, de distributie en de prijzen. De organisaties, die daarbij een uiterst belangrijke rol spelen, zijn de vakverenigingen.

Ook in West-Europa zijn de socialistische en communistische bewegingen zeer versterkt uit de laatste wereldoorlog te voorschijn getreden. Al hebben zij daar niet zo sterk als in de genoemde Middeneuropese landen hun invloed kunnen doen gelden, toch zijn ook in het Westen in verschillende landen de com-

munistische partijen sterk genoeg om medezegging te hebben bij de opbouw en ministerposten op te eisen. Deze communistische ministers hebben hun invloed kunnen gebruiken, om het herstel van hun land te bespoedigen. Overal, waar in België of Frankrijk Communisten wat te vertellen hadden, nam de productie met sprongen toe. Een toenemende productie is een eerste vereiste, om het levenspeil der grote massa's te kunnen verhogen.

De strijd in Nederland.

De bourgeoisie heeft daar geen belang bij. De bourgeoisie bewijst daarmede ten duidelijkste, dat zij niet meer in staat is het volk iets anders dan ellende te bieden. In Nederland denkt zij alleen maar er aan zichzelf te verrijken. De hele productie is daarop gericht en ook op het mogelijk maken van het voeren van een koloniale oorlog tegen de vrijheidlievende Indonesische Republiek. De export wordt gebruikt om dat avontuur te financieren. Het perspectief, dat de Nederlandse bourgeoisie het volk kan bieden is een beeld van honger en dood.

Het antwoord, dat het Nederlandse werkende volk hierop moet geven, is eenheid van optreden. In de eerste plaats moeten de Communisten en Socialisten elkaar leren te vinden onder de leuzen van een constructieve opbouw van het Nederlandse volksbestaan. Er moet een overvloed van goederen worden geproduceerd, die tegen redelijke prijzen aan het eigen volk zullen moeten worden verkocht. Dan moet er een einde komen aan ieder onwettig gedoe. De grondwettelijke vrijheden moeten worden gewaarborgd. Een einde moet komen aan de corruptie, die ons aller bestaan bedreigt.

Er moeten overeenkomsten gesloten worden met de

volkeren van de vroegere koloniën op de basis van volkomen gelijkheid. Dan zal er vertrouwen ontstaan in de wederzijdse bedoelingen en dan zullen handelsbetrekkingen over en weer worden aangeknoopt, die de welvaart van alle betrokken volken zullen verhogen.

Wil het werkende volk iets kunnen bereiken, dan zal, naast deze politieke overeenstemming een eenheid op vakverenigingsgebied moeten worden verwezenlijkt. Alle vakbonden zullen zich moeten verenigen tot één groot lichaam. De helft van de Nederlandse werkers is nu nog niet georganiseerd. Door de propaganda van één Vakcentrale zal aan die toestand een einde kunnen worden gemaakt. Deze vakbond moet ijveren voor de democratisering van het bedrijfsleven.

Het bondgenootschap van de socialistische partijen en de eenheid der vakverenigingen zal in staat zijn al de lauwen en onverschilligen, alle twijfelaars en wankelmoedigen in beweging te brengen. Daarbij zal het zaak zijn, dat iedereen de overtuigingen van de ander op godsdienstig gebied respecteert. Geen enkele godsdienst leert, dat de mens zich moet buigen voor het kapitalisme. De godsdienst kent wel de strijd van de onderdrukten voor de rechtvaardigheid.

Het bondgenootschap van de werkers zal stad en land moeten omvatten. De kleine boeren en de boerenarbeiders worden na deze oorlog weer in hun bestaan bedreigd. Ook voor hen betekent alleen het Socialisme de redding.

Bij alle pogingen tot het scheppen van eenheid van strijd van het werkende volk tegen zijn vijand, moeten de communisten beseffen, dat zij, doordat zij zijn toegerust met het wapen van het wetenschappelijk socialisme, de verantwoording dragen voor het lot

van de arbeidersbeweging, van het werkende volk, van de gehele werkende mensheid. Want, aan de arbeiders behoort de wereld, niet aan de kapitalistische parasieten. Of, zoals Dimitroff het eens gezegd heeft:

De tegenwoordige heersers van de kapitalistische wereld zijn gedoemd te verdwijnen. Het proletariaat is de werkelijke meester van de wereld, de meester van morgen. Het proletariaat moet zijn historische rechten opeisen en in ieder land, in de gehele wereld, de teugels van de heerschappij in handen nemen.

Deze woorden gelden ook voor Nederland.

Opgave van gebruikte literatuur:

Karl Marx: Het Kapitaal, deel I.
—— Het Communistisch Manifest.
Lenin: Het Imperialisme.
—— Staat en Revolutie.
—— De linkse stroming, een kinderziekte van het communisme.
Stalin: Enige vraagstukken van het Leninisme.
—— Over de grondslagen van het Leninisme.
—— Het Marxisme en het nationale vraagstuk.
Dimitroff: Arbeidersklasse tegen Fascisme.
E. Varga: Die grosse Krise.
—— 20 Jahre Kapitalismus und Sozialismus.
I. Trainin: De Stalin-Grondwet.
Ir. S. J. Rutgers en A. Huber: Indonesië.
F. Baruch: Het Solidarisme. (Politiek en Cultuur, 1946, No. 10.)
—— Het reformisme in onze tijd. (Politiek en Cultuur, 1946, No. 11.)